



แม่ - อด - เริ่ม
ศัลยกรรมเพื่อสุขภาพ



พระภวนาวิริยคุณ (เผด็จ ทตตชีโว)

บ้าน-วัด-โรงเรียน

ต้นแบบฟื้นฟูศีลธรรมโลก

พระภาวนาวิริยคุณ (เผด็จ ทตฺตชีโว)

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ๙๗๘-๙๗๔-๖๐๓-๒๘๖-๕

พิมพ์ครั้งที่ ๓ พ.ศ.๒๕๕๓

ลิขสิทธิ์ มูลนิธิพัฒนาการศึกษาเพื่อศีลธรรม



มูลนิธิพัฒนาการศึกษาเพื่อศีลธรรมดำเนินงาน
เพื่อกระตุ้นและสร้างความตระหนักด้านศีลธรรมให้แก่
งานด้านการศึกษาของชาติ เพราะมีแนวคิดว่าการศึกษา
ควรเป็นไปเพื่อการสร้างคนให้เป็นคนดี ความสำเร็จของ
การศึกษาควรจะสร้างคนดีให้แก่สังคม ปัจจุบันนี้ ใน
วงการหนังสือเพื่อการศึกษา ยังขาดแคลนหนังสือที่ทรง
คุณภาพด้านศีลธรรม การส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือ
ประเภทดังกล่าวให้เป็นที่ยอมรับในสังคมเป็นเรื่องที่ต้อง



ทำและจำเป็นอย่างเร่งด่วน ก่อนที่ศีลธรรมจะเลื่อนหายไปกับกาลเวลา

ในวาระวันขึ้นปีใหม่ พ.ศ.๒๕๕๓ นี้ มูลนิธิฯ มีความปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะมอบหลักประกันในอนาคตให้ครูไทยได้มีแนวทางสร้างลูกศิษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นที่พึงของตนเองและผู้อื่นได้ ด้วยการจัดพิมพ์หนังสือ **“บ้าน-วัด-โรงเรียน ต้นแบบฟื้นฟูศีลธรรมโลก”** ซึ่งเป็นการเรียบเรียงจากพระธรรมเทศนาของพระภิกษุญาณวชิรญาณ (เผด็จ ทตฺตชีโว) ในวาระโอกาสต่าง ๆ ที่ได้แสดงธรรมแก่บุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศไทย ผลงานการเทศน์สอนของท่านเป็นที่ยอมรับกันว่า มีเนื้อหาสาระ และมีความชัดเจนเป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน และหนังสือนี้ได้พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกในปี พ.ศ.๒๕๕๑

มูลนิธิฯ คาดหวังเป็นอย่างมากกว่า ท่านผู้อ่านจะได้รับประโยชน์อย่างยิ่งและยาวนานจากหนังสือเล่มนี้ มูลนิธิฯ ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระภิกษุญาณวชิรญาณ (เผด็จ ทตฺตชีโว) เป็นอย่างสูงที่เมตตาให้มูลนิธิฯ ได้มีโอกาสจัดพิมพ์หนังสือ **“บ้าน-วัด-โรงเรียน ต้นแบบฟื้นฟูศีลธรรมโลก”** เพื่อความเจริญแพร่หลาย



แห่งศีลธรรม และความเจริญงอกงามทางปัญญา
จักบังเกิดแก่คนไทยตลอดกาล

ด้วยความปรารถนาดี
มูลนิธิพัฒนาการศึกษาเพื่อศีลธรรม



บทนำ



**นิสัยรักศีล รักธรรม รักความถูกต้องดีงาม เป็น
บ่อเกิดของสันติสุขภายในใจของมนุษย์ ถ้าใจของ
ทุกคนสามารถเข้าถึงความสงบภายในตนเองได้แล้ว
สันติภาพโลกก็จะเกิดขึ้นเอง**

บรรพบุรุษไทย ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังนิสัย
รักศีล รักธรรม ในระดับเป็นภารกิจสำคัญยิ่งของชาติ
ท่านได้ทำงานนี้อย่างมีประสิทธิภาพโดยดำเนินตามหลัก
คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และกำหนดให้งาน



ปลูกฝังนิสัยรักศิลป์ รักธรรมนี้เป็นภาระหน้าที่ของบุคคล
๓ กลุ่ม คือ

๑. พ่อ แม่

๒. พระสงฆ์

๓. ครูบาอาจารย์

ถ้าเรียกตามสถานที่ก็คือ บ้าน วัด โรงเรียน การ
กำหนดภาระหน้าที่ให้แก่บุคคล ๓ กลุ่มดังกล่าวนี้ จัด
เป็นการทำงานปลูกฝังศีลธรรมโดยไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ
หรือกำลังคน และสามารถทำได้โดยง่าย

น่าเสียดายที่พวกเราในปัจจุบันต่างมองข้ามสิ่งดี ๆ
ที่บรรพบุรุษเคยทำไว้ ไปให้ความสำคัญแต่เฉพาะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ จนลืมนำคำสั่งสอน
อันประเสริฐของพระพุทธองค์มาใช้ปลูกฝังนิสัยรักศิลป์
รักธรรมให้แก่เยาวชนตลอดจนผู้คนในชาติ

ประเทศอื่น ๆ ก็มีสภาพเช่นเดียวกันกับประเทศ
ไทยที่ดูเบา เรื่องการปลูกฝังนิสัยรักศิลป์ รักธรรม ให้กับ
ผู้คนในประเทศ โลกจึงเกิดความเดือดร้อนวุ่นวายจาก
พฤติกรรมของพลโลกที่ขาดนิสัยรักศิลป์ รักธรรม ดังที่
ปรากฏให้เห็นเป็นข่าวตลอดมา

หากยังปล่อยให้สภาพศีลธรรมของเด็กและ



เขาวชนอยู่ในภาวะลดน้อยถอยลง โดยไม่รีบหาหนทาง
แก้ไขให้ทันกาล ประเทศชาติก็จะประสบกับความเดือด
ร้อนยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละ
ประเทศจะต้องฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของประชาชนในชาติขึ้นมา
โดยเร็ว

**การฟื้นฟูศิลปธรรม คือ การฟื้นฟูนิสัยรักศิลป รัก
ธรรม รักความถูกต้อง รักความดีงาม**

การที่ประชาชนในชาติจะมีนิสัยรักศิลป รักธรรม
ได้นั้นจำเป็นต้องได้รับการฝึก การอบรม บ่มเพาะนิสัย
อย่างถูกต้องจากบุคคลที่มีความรู้เรื่องศิลปธรรม และ
สามารถนำความรู้นั้นมาประพฤติ ปฏิบัติจนติดเป็นนิสัย

ถ้าการฟื้นฟูให้บ้าน วัด โรงเรียน หันหน้ามาร่วม
มือกันปลูกฝังศิลปธรรมให้เขาวชนทั้งชาติมีนิสัยรักศิลป
รักธรรม รักความถูกต้อง รักความดีงามแล้ว สันติสุขก็จะ
หวนกลับมาคืนมาในบ้านเมืองของเราอีกวาระหนึ่ง ความ
สับสนวุ่นวายในสังคมทุกวันนี้ก็จะสูญสิ้นไป



สารบัญ



๑. ครูต้นแบบคือใคร	๑๕
๒. มาตรฐานครูต้นแบบ	๑๙
๓. ความสำคัญของครูต้นแบบ	๒๓
๔. ลักษณะครูต้นแบบ	๓๑
อานุภาพของนิสัย	๓๔
ธรรมชาติของนิสัย	๓๕
การเกิดของนิสัย	๓๗
นิสัยต่างกับสันดาน	๓๘



๕. มาตรฐานขั้นต้นของครูต้นแบบ	๔๑
๖. อุดมการณ์ครูต้นแบบ	๔๕
๗. วิธีฝึกตนให้เป็นครูต้นแบบ	
ตามพุทธประสงค์	๕๑
๗.๑ บทฝึกตัวเอง	๕๑
สัมมาทิฐิทั้ง ๑๐ ประการ	๕๒
๑. หลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ๔ ประการ	๕๒
๒. ความจริงประจำโลก ๖ ประการ	๖๑
หน้าที่ครูตามพุทธดำรัส	๗๘
๑. แนะนำดี	๗๙
๒. ให้เรียนดี	๗๙
๓. บอกศิษย์ด้วยดีในศิลปะวิทยาทั้งหมด	๗๙
๔. ยกย่องให้ปรากฏในหมู่เพื่อนฝูง	๘๐
๕. ปกป้องศิษย์ในทิศทั้งปวง	๘๑
๗.๒ บทฝึกลูกศิษย์	๘๖
๘. ทิศ ๖	
คุณเครื่องสนับสนุนการเป็นครูต้นแบบ	๙๓
๙. ความสำคัญของทิศ ๖	๙๙
๑๐. หน้าที่ประจำทิศ ๖	๑๐๓



๑๑. ความสำคัญของ ๓ ทิศหลัก

พระ ครู พ่อแม่

๑๐๙

๑๒. อานิสงส์ของครูต้นแบบ

๑๑๗

๑๓. บทสรุป

๑๒๑



สันติสุขภายในใจของมนุษย์แต่ละคน
คือจุดเริ่มต้นแห่งสันติภาพโลก
หนทางเดียวที่สันติสุขภายในจะเกิดขึ้นได้ คือ
การเพาะนิสัยรักศีล รักธรรม รักความถูกต้องดีงาม
ให้เกิดขึ้นภายในใจ
ฟื้นฟูศีลธรรม คือ การฟื้นฟูนิสัยรักศีล รักธรรม
รักความถูกต้อง รักความดีงาม
การที่ประชาชนในชาติจะมีนิสัยรักศีลรักธรรมได้นั้น
จะต้องได้รับการฝึก การอบรม บ่มเพาะนิสัยอย่างถูกต้อง
จากบุคคลที่มีความรู้เรื่องศีลธรรม
และสามารถนำความรู้นั้นมาประพฤติปฏิบัติ
จนติดเป็นนิสัย





ครูต้นแบบคือใคร



๑. ครูต้นแบบคือใคร

ก่อนที่จะตอบคำถามนี้ขอให้เรามาพิจารณาความหมายของคำว่า “แบบ” กันเสียก่อน ตามพจนานุกรมคำว่า แบบ หมายถึง ตัวอย่างที่ใช้เป็นหลักหรือเป็นแนวทาง เพราะฉะนั้น ต้นแบบ ก็คือ ตัวอย่างที่พึงใช้เป็นหลัก เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตาม ถ้าถามว่าครูต้นแบบคือใคร ในเชิงของศาสนาโดยเฉพาะศาสนาพุทธ



ของเรา **ครุต้นแบบ**ก็คือ**ครู**ที่มีทั้ง**คุณความดี** **ความรู้** และ **ความสามารถ**ในระดับที่**บรรดาศิษย์**ทั้งหลาย**พึงยึดเป็น** **ตัวอย่าง**และ**ปฏิบัติตาม**ในเรื่องของการ**คิด** **การพูด** **การ** **กระทำ**ที่**ถูกต้อง**และ**ดีงาม**

โดย**สรุป**ก็คือ **ครุต้นแบบ** หมายถึง **ครู**ที่มี **คุณสมบัติครบ ๓ ประการ** ได้แก่

๑) **คุณความดีทั้งด้านความคิด การพูด และการ** **กระทำ**

๒) **มีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม**

๓) **มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และ** **การปลูกฝังอบรมบ่มนิสัยศิษย์**

บรรดา**ศิษย์**ที่มี**ครุต้นแบบ**ซึ่งมี**คุณสมบัติสมบูรณ์** **พร้อมทั้ง ๓ ประการ**ดังกล่าว **ย่อมมี**แรง**บันดาลใจ**อย่าง **สูง**ที่จะ**พัฒนา**ตนตาม**ครุต้นแบบ**ของตน **ดังนั้น**จึง**กล่าว** **ได้อีก**อย่าง**หนึ่ง**ว่า **ครุต้นแบบ**คือ**ผู้สร้าง**สัน**ติสุข**ให้**เกิดขึ้น** **ในสังคม** และ**สร้าง**สัน**ติภาพ**ให้**เกิดขึ้น**ใน**โลก**





มาตรฐานครูต้นแบบ



๒. มาตรฐานครูต้นแบบ

การที่ครูจะทำหน้าที่ของครูต้นแบบตามคำนิยามดังกล่าวข้างต้นได้มากน้อยแค่ไหน เป็นเรื่องที่คุณครูแต่ละคนจะต้องสำรวจตรวจสอบตัวเอง ในการสำรวจตรวจสอบนั้น ครูจะยึดถือใครเป็นแบบอย่าง เพื่อให้ได้มาตรฐานที่ถูกต้องสูงส่งดีงาม และสามารถทำตามได้จริง กาลเวลากว่าสองพันห้าร้อยปีได้พิสูจน์ให้ชาวโลกเห็นประจักษ์กัน



โดยทั่วไปแล้วว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็น
ศาสดาเอกของโลก ผู้เป็นพระบรมครูของมนุษย์และ
เทวา สามารถฝึกได้แม้บุคคลที่ฝึกได้ยาก ทรงเป็นต้น
แบบในการดำเนินชีวิตและการทำหน้าที่ครูได้อย่าง
สมบูรณ์ ดังนั้นเมื่อเราจะมาหามาตรฐานของครูต้นแบบ
เพื่อครูทั้งแผ่นดิน ก็เป็นเรื่องสมควรอย่างยิ่งที่จะต้อง
ติดตามศึกษาแนวทางปฏิบัติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้แล้วยึดได้เป็นมาตรฐานครูต้นแบบ





ความสำคัญของครูต้นแบบ



๓. ความสำคัญของครุต้นแบบ

บางท่านอาจสงสัยว่า เหตุใดจึงต้องแสวงหาครุต้นแบบกันอีกด้วย ในเมื่อทุกคนล้วนมีครุต้นแบบกันอยู่แล้วตั้งแต่เกิด กล่าวคือ คนเราต่างเกิดมาพร้อมกับ **อวิชา** คือความไม่รู้อะไรๆ เลย แต่ทุกคนล้วนต้อง **ศึกษาหาความรู้**ในภายหลังทั้งสิ้น ถ้าขาดการศึกษา การอบรมสั่งสอน คนเราก็ยังคงไม่รู้หรือโง่เขลาอยู่



นั่นเอง แต่เพราะได้รับการอบรมสั่งสอน การปลูกฝัง
คุณธรรม และความรู้ความสามารถต่าง ๆ จากพ่อแม่บ้าง
จากคุณครูบ้าง จากพระสงฆ์ ตลอดจนญาติผู้ใหญ่บ้าง
คนเราจึงสามารถพัฒนาตนให้ยืนหยัดเลี้ยงชีวิตอยู่ใน
สังคมได้ ดังนั้นทุกคนจึงมีครุต้นแบบของตนเองแล้ว
ไยจะต้องแสวงหาครุต้นแบบกันอีกเล่า

จริงอยู่ถึงแม้แต่ละคนล้วนมีต้นแบบอยู่แล้วก็ตาม
แต่ครุต้นแบบเหล่านั้น ก็อาจจะมีคุณสมบัติของครุ
ต้นแบบ ๓ ประการ ดังกล่าวไม่ครบถ้วนสมบูรณ์แบบ
เพราะแต่ละท่านก็ยังเป็นปุถุชน ผู้หนาด้วยกิเลส นี่คือ
ความจริงประการหนึ่ง

ความจริงอีกประการหนึ่งก็คือ การที่ผู้เลียนแบบ
จะกระทำให้ถูกต้องดั่งงามเหมือนต้นแบบทุกประการ
ไม่ใช่เรื่องง่าย ยิ่งถ้าครุต้นแบบมีคุณสมบัติต่ำกว่า
มาตรฐาน ผู้เลียนแบบย่อมอยู่ในสภาพห่างไกลจาก
มาตรฐานออกไปอีก นั่นคือ แทนที่ผู้เลียนแบบจะเป็น
คนคิดดี ก็อาจจะคิดร้าย เมื่อคิดร้าย ย่อมพูดร้าย และ
กระทำร้าย ๆ ต่อไปอีก ซึ่งจะเป็นเหตุให้สังคมมีปัญหา
สับสนวุ่นวายไม่รู้จบ เพราะเหตุนี้ครุต้นแบบจึงมีความ
สำคัญอย่างยิ่ง และในฐานะที่พวกเราเป็นพุทธสาวก จึง



สมควรอย่างยิ่งที่จะเทิดทูนพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมครูผู้ทรงคุณวิเศษเหนือสัตว์โลกตลอดภพ ๓ วั เป็นครูต้นแบบตลอดกาล โดยไม่ต้องเสียเวลาไปค้นหา บุคคลอื่นใดมาแทน แต่สิ่งที่จะต้องทำการศึกษาให้เข้าใจ อย่างถูกต้องลึกซึ้ง ก็คือ พระธรรมคำสั่งสอนอันเป็น สัจธรรมและแนวทางการสั่งสอนของพระองค์ แล้วนำมา ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้าหาความจริงเกี่ยวกับเรื่องโลก และชีวิตตลอดเวลา ๒๐ อสงไขยกับแสนมหากัป ทำให้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรลุสัมมาสัมโพธิญาณ อันเป็นเหตุให้ทรงเห็นแจ้งรู้แจ้งสัจธรรมทั้งปวง โดยไม่ หลงเหลือสิ่งใดเป็นความลับสำหรับพระองค์ต่อไปอีก

พระองค์ได้ทรงชี้ชัดว่า **มีความจริงของโลก ชีวิต และจิตใจที่ทุกคนจำเป็นต้องรู้ไว้ ๒ เรื่องใหญ่ คือ**

๑) เราเกิดมาพร้อมกับความไม่รู้

๒) มีกฎเหล็กกำกับชีวิตสัตว์โลกเอาไว้แล้ว คือ กฎแห่งกรรม

สิ่งที่เราคิด พูด ทำลงไปนั้นไม่สูญเปล่า จะมีผล เป็นกรรมติดตัวตลอดไป แม้ไม่มีตำรวจมาจ้องตรวจสอบ ไม่มียมบาลวะเวียนมาดู ไม่เห็นเทวดามาคอยจด



บันทึก แต่ก็มีผลติดตัวเราไป กล่าวคือ **ทุกสิ่งที่เราคิด
ทุกอย่างที่เราทำ ทุกคำที่เราพูดล้วนมีผลติดตัวเรา
ตลอดไป** ถ้าสิ่งที่เราทำนั้นเป็นกรรมชั่ว ผลแห่งกรรมชั่วนั้นก็จะตามล้างตามผลาญเราให้ตกต่ำไม่รู้จบรู้สิ้นเช่นกัน ไม่ว่าจะรู้หรือไม่รู้ จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ตาม การกระทำล้วนมีผลต่อเราทั้งสิ้น

เช่นเด็กที่ไม่รู้ว่าไฟร้อน ถ้าเอามือไปจับถ่านไฟเข้า จับปั๊บมือก็พอง ก็เจ็บ นี่เป็นตัวอย่างทางด้านกายภาพ แต่ว่าถ้าแทนที่จะไปจับถ่านร้อน ๆ กลับไปจับหัวพ่อหัวแม่เล่นเข้าเท่านั้น มีเรื่องตามมาอีกยาวเหยียด มันไม่ใช่แค่ร้อนเหมือนไฟถ่าน แต่มีผลอย่างอื่นที่ไม่น่าพึงพอใจตามมา ภาษาพระท่านใช้คำว่ามีบาปกรรมตามมา

ในเมื่อทุกอย่างที่เราตั้งใจคิด ทุกคำที่เราตั้งใจพูด และทุกสิ่งที่เราตั้งใจทำ ล้วนเป็นกรรมติดตัวเรา ถ้ากรรมนั้นเป็นกรรมไม่ดี ก็จะตามล้างตามผลาญเราไปไม่เฉพาะในชาตินี้เท่านั้น แต่ยังตามล้างตามผลาญข้ามชาติไม่ยอมเลิก จึงมีภษิตเป็นสำนวนไทยมาแต่ครั้งปู่ย่าตายายของเราว่า กงเกวียนกำเกวียน คือเวรสนองเวร หรือกรรมสนองกรรม หมายความว่า กรรมชั่วที่คนเราทำไว้จะตามบดขยี้ตัวเอง เหมือนกงล้อเกวียนที่

ตามบดขยี้รอยเท้าโคที่ลากเกวียนไปไม่รู้จบรู้อิ้น ฉะนั้น
ตรงกันข้าม ถ้าสิ่งที่เราตั้งใจคิด ตั้งใจพูด ตั้งใจทำ
เป็นกรรมดีก็จะส่งผลให้เรามีแต่ความสุขความเจริญ
ไม่เฉพาะในวันนี้ พรุ่งนี้ เดือนนี้ ปีนี้ ชาตินี้เท่านั้น แต่
ยังส่งผลให้เป็นความสุขความเจริญข้ามชาติต่อไปอีก

ดูจากพวกเราเองเป็นตัวอย่าง ตั้งแต่เกิดมาก็มีสติ
มีปัญหา ติดตัวมากในระดับหนึ่ง ทำให้เมื่อโตขึ้นก็
สามารถเรียนรู้เรื่องความรู้ความดีได้มากกว่าคนอื่น จน
กระทั่งได้มาเป็นครูคน ถ้าไม่มีผลแห่งกรรมดีติดตัวข้าม
ชาติมา ก็ยากที่จะได้มาทำหน้าที่นี้ แค่ว่าเกิดเป็นคนยัง
ยาก อาจต้องกลายเป็นสัตว์โลกในทุคติ แต่เพราะอาศัย
กรรมดีที่มีติดตัวข้ามชาติมา รวมกับกรรมดีที่สั่งสมหลัง
จากเกิดมาแล้ว จึงได้มาเป็นครูต้นแบบใน วันนี

เพราะฉะนั้น ถ้าปรารถนาจะให้คนทั้งโลกไม่ต้อง
ไปทำ กรรมชั่ว ให้กึ่งเกวียนหรือล้อเกวียนตามขยี้ตัวเอง
เหมือนกงล้อเกวียนที่ตามขยี้รอยเท้าโค รอยเท้าควาย
เราต้องหาวิธีป้องกันไม่ให้ทุก ๆ คนในโลกนี้ทำกรรมชั่ว
ตั้งแต่วันที่เกิดมา วิธีที่ง่ายที่สุด และมีประสิทธิภาพที่สุด
คือ ต้องเตรียมบุคคลต้นแบบรอไว้ตลอดเวลา นั่นเอง



บุคคลหรือศิษย์คนใด ได้บุคคลดีหรือครูดีเป็นต้นแบบ บุคคลนั้นหรือศิษย์นั้นก็มีโอกาสเป็นคนดีหรือได้ดี ตามครูมาอย่างรวดเร็ว ไม่ต้องไปพลั้งเพลอสร้างกรรมชั่ว ให้ตามบดขยี้ให้ซ้ำอกซ้ำใจ ตลอดชีวิตหรือข้ามชาติไปด้วย เพราะฉะนั้น **คนโชคดีคือคนที่เกิดมาแล้ว ได้ครูดี ๆ เป็นต้นแบบ** ถึงแม้พ่อแม่จะไม่มีมรดกเป็นพัน เป็นหมื่น เป็นแสนล้านกองเอาไว้มันให้ หรือเกิดมามีรูปร่างหน้าตาไม่หล่อเหมือนดารา ไม่สวยเหมือนนางงามจักรวาล แต่ว่าได้ครูดีเป็นต้นแบบ เพียงแค่นี้ก็มีคุณค่ามหาศาลแก่ชีวิตแล้ว มีค่ายิ่งกว่าเงินเป็นหมื่นเป็นแสนล้าน มีค่ายิ่งกว่าความหล่อความสวยเหล่านั้น เพราะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดกรรมชั่วหรือเสวยผลกรรมชั่วตั้งแต่หัวเท่ากำปั้นแล้ว ต่อแต่นี้ไปทุกลมหายใจเข้าออกมีแต่กรรมดี มีแต่ผลบุญคุ้มครองตัวไปตลอดชีวิต คำว่าตกต่ำจะไม่มีเลย มันวิเศษตรงนี้ สำหรับคนที่ได้ครูดีเป็นต้นแบบ

ความดีไม่เคยมีใครได้มาฟรี ถ้าเปรียบกับท้องไร่ท้องนา ข้าวในนาไม่ได้มาฟรีๆ ต้องไถ ต้องหว่าน ต้องรดน้ำให้นานา ต้องดูแล ต้องใส่ปุ๋ยกันสารพัด กว่าจะได้ข้าวในนามากิน กว่าจะได้ข้าวมาแต่ละต้น แต่ละรวงมา



หุงเป็นข้าวในหม้อให้เรากิน เหนื่อยแทบตาย แต่หญ้าในนา มันงอกขึ้นมาเองโดยไม่ต้องปลูก มีหน้าซ้าถอนเท่าไรก็ไม่รู้จักเตียน ความดีเปรียบเหมือนข้าวในนา ปลูกแล้วปลูกอีก บำรุงแล้วบำรุงอีก กว่าจะได้เป็นข้าว กว่าจะได้เป็นความดีติดตัวมาต้องใช้เวลา ใช้ความพยายาม ในขณะที่การทำกรรมไม่ดีมันเกิดขึ้นได้เอง เหมือนกับหญ้าในท้องนานั้นแหละ

เพราะฉะนั้น การที่ใครจะได้มาเป็นครูต้นแบบจึงไม่ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก กว่าจะเป็นได้ต้องฝึกตัวเองชนิดฝึกแล้วฝึกอีก ทั้งๆ ที่ฝึกแล้วฝึกอีก แต่ก็ยังดีได้ไม่สมบูรณ์ เพราะ

๑) **สิ่งที่ไม่ดีก็ยังมีตกค้างอยู่**

๒) **สิ่งที่เราคิดว่าดีแล้ว แต่ดีกว่านี้ยังมีอยู่ นั่นแสดงว่าเรายังไม่ดีจริง**

นี่เป็นเหตุให้เราต้องมาศึกษากันว่า ครูต้นแบบที่ดีจริงๆ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้มาตรฐานไว้ว่าอย่างไร



ลักษณะครุต้นแบบ



๔. ลักษณะครุต้นแบบ

เมื่อเราทราบความสำคัญของครุต้นแบบแล้ว คำถามต่อไปก็คือ คุณลักษณะของครุต้นแบบเป็นอย่างไร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเกี่ยวกับคุณลักษณะของครุต้นแบบไว้โดยย่อ ๒ ประการคือ

๑) มีนิสัย คิดดี พูดดี ทำดี เป็นปกติ ไม่ใช่ดีแค่ครั้งคราว



๒) สามารถถ่ายทอดฝึกฝนศิษย์ให้มีนิสัยคิดดี พูดดี ทำดี เป็นปกติ ดังเช่นตน

จากคุณลักษณะ ๒ ประการของครูต้นแบบนี้ จึง
กล่าวได้ว่าผู้เป็นครูต้นแบบมีหน้าที่ ๒ ประการคือ

๑. ต้องฝึกฝนตนเองให้คิดดี พูดดี ทำดีเป็นปกติ
ไม่ใช่ช้านาน ๆ ครั้ง

๒. ต้องฝึกตนให้มีความสามารถถ่ายทอดฝึกฝน
คือทั้งฝึกฝน อบรม ให้ศิษย์มีนิสัยชอบคิดดี พูดดี
ทำดี เป็นปกติตามมาด้วย

อย่างไรก็ตามครูบางท่านคิดดี พูดดี ทำดีได้เยี่ยม
แล้ว แต่ยังขาดทักษะข้อที่ ๒ คือไม่สามารถถ่ายทอด
และฝึกฝนลูกศิษย์ให้คิดดี พูดดี ทำดีได้ จึงยังเป็นต้น
แบบไม่ได้

การที่จะสามารถเป็นต้นแบบได้สำเร็จนั้น ตัวเอง
ต้องทำได้และถ่ายทอดได้ด้วย การคิดดี พูดดี ทำดี ไม่ใช่
เป็นเพียงความรู้ แต่ต้องเป็นการคิดดี พูดดี ทำดี เป็น
ปกติจนติดเป็นนิสัย กล่าวคือในชีวิตประจำวัน ท่านก็คิด
ดีจริง พูดดีจริง และทำดีจริง ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่มี
การเสแสร้ง



นิสัยคือพฤติกรรมที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

๑.พฤติกรรมที่เคยชิน ซึ่งเกิดจากการทำสิ่งหนึ่ง
สิ่งใดบ่อยๆ แล้วติด เมื่อติดแล้วถ้าไม่ได้ทำอีกจะรู้สึกไม่
สบายใจ

๒.โปรแกรมประจำตัวที่กำหนดพฤติกรรมทาง
กาย วาจา และใจ ของแต่ละบุคคลให้คิด พูด และทำ
เช่นนั้นโดยอัตโนมัติ

๓.พฤติกรรมที่เกิดขึ้นต่อเนื่องไม่ขาดสาย ทั้ง
ทางกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคล

นิสัยมีทั้งดีและไม่ดี ขึ้นอยู่กับการอบรมฝึกฝนเลี้ยง
ดูและสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล

นิสัยไม่ดี คือ การคิด พูด ทำ เป็นประจำที่ทำให้
ตนเองหรือผู้อื่น หรือแม้กระทั่งทั้งตนเองและผู้อื่นได้รับ
ความเดือดร้อนอยู่เสมอ เช่น นิสัยติดบุหรี่ สุรา ยา
เสพติด ติดเที่ยวกลางคืน ติดการละเล่น ติดการพนัน
ติดการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ติดเพื่อนชั่ว ติดขี้เกียจ ติดเอา
เปรียบ เกียจงาน ติดคดโกง ติดพยาบาท ฯลฯ

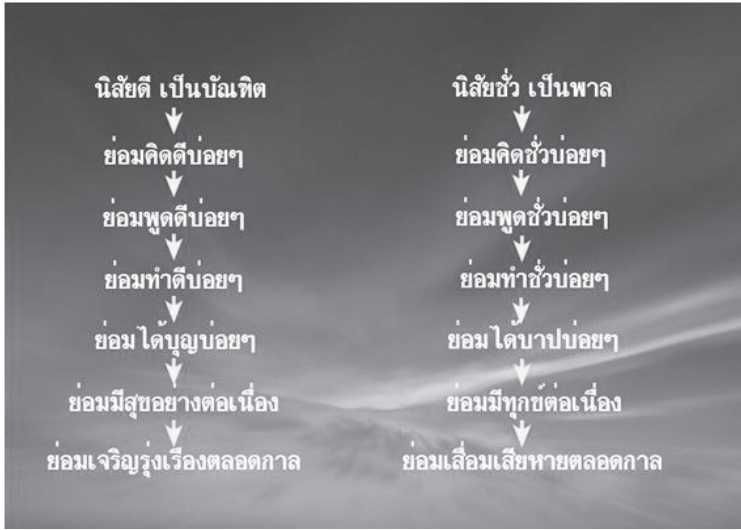
นิสัยดี คือ การคิด พูด ทำ เป็นประจำที่ทำให้
ตนเองหรือผู้อื่น หรือทั้งตนเองและผู้อื่นได้รับความเย็น
กาย เย็นใจ อยู่เสมอ เช่น นิสัยตรงต่อเวลา ประหยัด



รอบคอบ รักความสะอาด ชอบแก้ไขตนเอง รักความ
ยุติธรรม ชอบคบคนดี ให้อภัย ให้ทาน ชอบฟังธรรม
 ฯลฯ

อานุภาพของนิสัย

นิสัยคือสิ่งที่เราทำจนคุ้น ซึ่งกลายเป็นโปรแกรม
ประจำตัวของคนเรา ถึงเวลาหรือได้จังหวะเมื่อใด นิสัย
จะบังคับให้เราต้องไปทำสิ่งนั้น หากไม่ได้ทำอีกจะ
หงุดหงิด เมื่อเราก็กกลายเป็นกรรม ซึ่งจะมีผลออกมา
เป็นบุญหรือบาป กรรมดีทำแล้วมีผลออกมาเป็นบุญ ส่ง
ผลเป็นความเจริญรุ่งเรือง กรรมชั่วทำแล้วมีผลออกมา
เป็นบาป ส่งผลเป็นความเสื่อม ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า
ใครมีนิสัยอย่างไร ก็จะบังคับให้คิด พูด ทำอย่างนั้น
บ่อยๆ นิสัยดีก็คิดดีบ่อยๆ พูดดีบ่อยๆ ทำดีบ่อยๆ จึง
ได้บุญบ่อยๆ ทำให้เป็นสุขอย่างต่อเนื่อง มีความเจริญ
รุ่งเรืองในชีวิต ปิดนรกเปิดสวรรค์ให้ตนเองได้ ในทางตรง
กันข้าม ใครที่มีนิสัยไม่ดีก็คิดไม่ดีบ่อยๆ พูดไม่ดีบ่อยๆ
ทำไม่ดีบ่อยๆ จึงได้บาปบ่อยๆ ทำให้เป็นทุกข์อย่างต่อ
เนื่อง เป็นเหตุให้ความเสื่อมความย่อยยับเข้ามาทับถม
ตลอดชีวิตจึงเอาดีไม่ได้



ธรรมชาติของนิสย

นิสย มีธรรมชาติสำคัญ ๕ ประการที่เราควรทำความเข้าใจ คือ

๑. นิสยของใคร ย่อมเป็นบ่อเกิดแห่งความเสื่อมหรือความเจริญของคนๆ นั้น
๒. นิสยที่ฝังลึกติดตัวข้ามชาติยากจะเปลี่ยนแปลงได้ เรียกว่า สันดาน
๓. ความรู้ด้านวิชาการทางโลกเป็นเพียงอุปกรณ์ให้บุคคลนำไปใช้ประกอบการทำความดี ความชั่ว ตามนิสยดี นิสยชั่ว ของบุคคลนั้น



๔. นิสัยรวม ๆ ของคนทั้งครอบครัว สังคม ประเทศชาติ เป็นบ่อเกิดที่แท้จริงของความ เสื่อม ความเจริญ ของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและโลก
๕. นิสัยสำคัญอันเป็นรากฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข คือ นิสัยรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักรู้ว่าการกระทำของตนทุกอย่าง ย่อมมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความเสื่อม ความเจริญของตนเอง ผู้อื่น และสังคมโลก ซึ่งเมื่อใครมีนิสัยรับผิดชอบนี้แล้ว ก็จะกวาดชั้นระมัดระวังความคิด คำพูด การกระทำของตนเองไม่ให้ทำผิดอันจะมีผลเป็นความเสื่อมและความเสียหาย ขณะเดียวกันก็ตั้งใจทุ่มเททำแต่สิ่งที่ชอบที่ควร มีผลเป็นความเจริญรุ่งเรือง ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมโลก

นิสัยจึงกลายเป็นเรื่องใหญ่สำหรับ “ครู” ถ้าครูไม่อบรมบ่มนิสัยตัวเองให้ดี แม้ครูจะมีความรู้ ความสามารถดีเพียงใด นิสัยไม่ดีของครูย่อมสร้างความทุกข์ให้แก่ตนเองและผู้อื่นโดยเฉพาะแก่ศิษย์อยู่ร่ำไป เพราะ



ครูได้เป็นแบบอย่างในการทำ ความชั่วให้แก่ศิษย์โดยไม่รู้ตัว ตรงกันข้ามถ้าครูมีนิสัยคิดดี พูดดี และทำดี ก็จะเป็นแบบอย่างการทำความดีให้แก่ศิษย์ ศิษย์ก็จะเป็นผู้มีนิสัยดีตามครู ชีวิตจึงมีแต่ความสุข ความเจริญ เพราะนิสัยดี ๆ เป็นเหตุให้ทำกรรมดี เมื่อทำกรรมดี ก็ย่อมได้รับผลเป็นบุญเป็นกุศล ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความสุข ความเจริญ ก้าวหน้าในชีวิต

ด้วยเหตุนี้หากบุคคลหรือรัฐบาลใดหวังความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา จะต้องมาเริ่มที่การปฏิรูปนิสัยเป็นอันดับแรก และนิสัยของบุคคลที่จะต้องปฏิรูปก่อนก็คือนิสัยของ

- ๑) ผู้บริหารการศึกษา
- ๒) ครูบาอาจารย์
- ๓) นักเรียน

สำหรับนักเรียนต้องปฏิรูปนิสัยเป็นอันดับแรก แล้วตามด้วยการถ่ายทอดความรู้วิชาการ จึงจะถูกต้องได้ผล

การเกิดของนิสัย

นิสัยเกิดจากการคิด พูด ทำ เรื่องใดเรื่องหนึ่งซ้ำ ๆ บ่อย ๆ อยู่เป็นประจำ ในที่สุดก็กลายเป็นนิสัยประจำใจ



ของคนนั้น เช่น ไม่เคยดื่มเหล้ามาก่อน หากได้ทดลอง
ดื่มติดต่อกันเพียง ๗ วัน ครั้นพอถึงเวลาที่จะรู้สึกเบรียว
ปากอยากดื่มเหล้าอีก ในทางตรงกันข้าม หากไม่เคยดู
รายการธรรมะ พอได้ดูต่อเนื่องสัก ๗ วัน หากถึงเวลา
แล้วไม่ได้ดูก็จะเริ่มรู้สึกว่าขาดอะไรบางอย่าง

นิสัยต่างกับสันดาน

สันดาน คือ **นิสัยที่ฝังใจข้ามภพข้ามชาติมา**
นิสัยใด ๆ หากใครทำซ้ำแล้วซ้ำอีกอย่างต่อเนื่อง ก็
จะติดตัวข้ามภพข้ามชาติ และกลายเป็นสันดาน คือทันทีที่
เกิดมาก็มีสันดานตามนั้น

ในเมื่อนิสัยของคนเรามีทั้งดีและชั่ว นิสัยดีจะกลาย
มาเป็นต้นกำเนิดอย่างสำคัญยิ่งของการสร้างบุญกุศล
แล้วก็ส่งผลเป็นความสุขอย่างต่อเนื่อง นิสัยชั่วจะกลาย
มาเป็นเหตุปัจจัยให้ก่อบาปแล้วส่งผลเป็นความทุกข์ล้าง
ผลาญตัวเราเองไปทุกภพทุกชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ถ้า
เราอยากจะมีความสุขก็ต้องเลือกสร้างแต่เฉพาะนิสัยดี ๆ
ถ้าไม่ตั้งใจสร้างนิสัยดี ๆ นิสัยชั่ว ๆ ก็จะเกิดขึ้นเองเรื่อย
ไปโดยอัตโนมัติ นั่นคือชีวิตต้องพบแต่ความทุกข์ซึ่งไม่มี
ใครปรารถนา



อย่างไรก็ดี ถ้าวางถามใจตัวเองว่าในตัวของเรามี
แต่นิสัยดี ๆ เท่านั้นใช่หรือไม่ ถ้าในขณะที่คงเหาะไปโลก
สวรรค์กันหมดแล้ว หรืออาจจะหมดกิเลสเข้าพระ
นิพพาน ไปแล้ว แต่ความจริงก็คือ แต่ละคนล้วนมีทั้ง
นิสัยดีและไม่ดีปน ๆ กันไป ในเมื่อเรามีนิสัยทั้งดีและไม่ดี
ปน ๆ กัน หน้าที่ของเราคือต้องกำจัดนิสัยไม่ดีให้ได้ ถ้า
ไม่กำจัดเราก็จะเดือดร้อน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำจัด
นิสัยไม่ดีให้สิ้นไปเหลือแต่นิสัยดีล้วน ๆ ถ้าทำอย่างนี้ได้
จึงจะมีความสุขอย่างแท้จริง แม้กระนั้นนิสัยไม่ดีก็เชื่อว่า
จะละเลิกหรือกำจัดทิ้งได้ง่าย ๆ ดังเช่นคราบ
สกปรกตามพื้น ซึ่งใช้ผ้าขี้ริ้วเช็ดก็ออก หรือถ้าเช็ดไม่
ออกก็ยังมีสารเคมีที่พอเหมาะมาทำปฏิกิริยากันแล้ว
ทำให้สะอาดได้ แต่นิสัยไม่ดีนั้นฝังอยู่ในใจจะไปเช็ดไป
ล้างได้อย่างไร ในเมื่อเรายังไม่เคยเห็นใจตนเองเลย
มีทางเดียวเท่านั้นคือการแก้พฤติกรรมเสียใหม่ ด้วยการ
คิด พูด ทำ แต่สิ่งที่ดี ๆ ขึ้นมาทดแทน



มาตรฐานขั้นต้นของครุฑันแบบ



๕. มาตรฐานขั้นต้นของครูต้นแบบ

การคิดดี พูดดี ทำดีเป็นปกติ มีหลายระดับ อาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๑) ระดับประชาชนทั่วไป

๒) ระดับของผู้บริหารแผ่นดินซึ่งจะต้องดูแลประชาชน

๓) ระดับผู้มุ่งไปสู่มรรคผลนิพพาน คือในระดับที่เป็นพระภิกษุสงฆ์



สำหรับกลุ่มบุคคลที่ยังเป็นฆราวาสอยู่ **มาตรฐาน** **ขั้นต้น**ในการคิดดี พุทธิ ทำดี ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า **ทรงให้ไว้** คือต้องปราศจากกรรมลามก ๑๔ ประการ **ได้แก่**

๑. **ไม่มีกรรมกิเลส ๔** คือ ไม่ฆ่า ไม่ลัก ไม่เจ้าชู้ **ไม่พูดปด**

๒. **ไม่มีอคติ ๔** คือ ไม่ลำเอียงเพราะรัก เพราะชัง **เพราะงัว เพราะกลัว**

๓. **ไม่ตะตองอบายมุข ๖**

ผู้ที่จะเป็นครุต้นแบบได้ อย่างน้อยต้องพยายาม **กำจัดกรรมลามก ๑๔ ประการนี้** ให้ขาดออกจากใจให้ได้ **คือต้องไม่มีนิสัย** คิด พุด ทำเกี่ยวกับกรรมลามก ๑๔ **ประการนี้**เลย แต่เพราะเรายังเหาะไม่ได้ ยังไม่ได้เป็น **พระอริยเจ้า** ถ้าจะมีความคิดไม่ดี ๑๔ อย่างนี้แวบเข้ามา **ในใจบ้าง**เป็นครั้งคราว ก็คงไม่เลวร้ายเกินไป แต่ตาม **ปกติแล้ว**จะต้องไม่มีเลย ต้องไม่มีติดตัวอย่างเด็ดขาด **หากยังมีติดตัวอยู่**ก็ยังเป็นครุต้นแบบไม่ได้ และก็ยังไม่ **นรกให้**ตนเองไม่ได้ แต่ถ้าละทิ้งกรรมลามก ๑๔ **ประการนี้**ไปได้ทั้งหมด นรกย่อมปิดสนิท สวรรค์ย่อม **เปิดกว้าง**ทีเดียว นี่คือมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคนดี



ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงให้เอาไว้

เหตุที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้มาตรฐานขั้นต้นไว้เพียงแค่นี้ เพราะในยุคที่คนไม่ค่อยจะได้เข้าวัดกัน ไม่ค่อยจะได้อ่านพระไตรปิฎก ไม่ค่อยจะได้ฟังเทศน์ แต่มีอบายมุขเกลื่อนเมืองนั้น เพียงแค่ปฏิบัติตามมาตรฐาน ๑๔ ประการนี้ให้ได้ ก็ถือว่าทำได้ยาก แม้ยากก็ต้องพยายาม เพราะถ้าทำไม่ได้ก็ปิดนรกให้ตนเองไม่ได้ ดังนั้น หากก้าวข้ามไปได้ นรกก็ถูกปิดสนิท สวรรค์ก็เปิดกว้าง



อุดมการณ์ของครูต้นแบบ



๖. อุดมการณ์ของครูต้นแบบ

ในเมื่อมาตรฐานขั้นต้นของครูต้นแบบอยู่ที่มาตรฐาน ๑๔ ประการดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ผู้ที่จะเป็นครูต้นแบบได้ นอกจากจะสามารถฝึกฝนตัวเองให้มีคุณความดี มีความรู้ มีความสามารถพร้อมแล้ว ยังจะต้องพร้อมที่จะถ่ายทอดคุณความดี ความรู้ ความสามารถให้แก่ลูกศิษย์อีกด้วย



ปฏยาตาทวดของเรา รวมถึงนักบวชตั้งแต่ก่อน พุทธกาล ต่างก็ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดนิสัยดี ๆ ให้แก่ลูกศิษย์ ดังนั้นครูต้นแบบจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องนี้และถือเป็นอุดมการณ์ของครูต้นแบบว่า การถ่ายทอดนิสัยที่ดี มีคุณค่ามากกว่า การถ่ายทอดวิชาการ หรือเทคโนโลยี เนื่องจากความรู้ทางด้านวิชาการ หากเกิดกับคนพาล มีแต่จะนำความฉิบหายมาให้ เพราะว่าเขานำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิด ๆ เช่น ผู้ที่เรียนด้านคอมพิวเตอร์จนมีความเชี่ยวชาญ เป็นโปรแกรมเมอร์ชั้นเยี่ยม แต่ไปทำโปรแกรมสำหรับโกงเขา นี่คือความรู้ทางด้านวิชาการที่เกิดกับคนพาลจึงมีแต่จะนำความฉิบหายมาให้ เพราะเขาจะเก่งในเรื่องนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิด

ในทางตรงกันข้าม **ความรู้ทางด้านวิชาการ หากเกิดกับคนที่มีนิสัยดี คือมีนิสัยชอบคิดดี พูดดี ทำดี ก็มีแต่จะนำความสุขความเจริญมาให้** เพราะเขานำความรู้ไปใช้ในทางที่ถูกที่ควร ไปใช้ในทางสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้นในยุคต้น ๆ ของมนุษยชาติหรือยุคต้น พุทธกาล เวลาครูบาอาจารย์ถ่ายทอดความรู้ และความดีให้ลูกศิษย์ เขาจึงยึดหลักว่า **ความดีหรือศีลธรรมต้อง**



นำหน้า วิชาการต้องตามหลัง นั่นคือ**อบรมศีลธรรม**
นำหน้าไปก่อน ถ้านิสัยยังไม่ดี ศีลธรรมในจิตใจยังไม่
มั่นคง ก็จะไม่ยอมสอนวิชาการด้านไหน ๆ ให้เลย
ต่อเมื่อเห็นว่านิสัยดีแล้ว รากฐานทางศีลธรรมมันอยู่ใน
ใจแล้ว ลูกศิษย์ต้องการวิชาการด้านไหน ครูก็พร้อมที่จะ
สอนให้ด้วยความเต็มใจ

ในยุคต่อมาครูบาอาจารย์มักจะคิดเข้าข้างตนเอง
ว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนจึงละเลยและไม่ให้ความสำคัญกับ
การปลูกฝังศีลธรรม เพราะคิดว่า ยุคสมัยนี้ต้องโดดเด่น
ด้านวิชาการ การปลูกฝังศีลธรรมเป็นการเสียเวลา ดังนั้น
จึงเกิดแนวคิดในลักษณะความรู้คู่กับคุณธรรมบ้าง ความ
รู้คู่กับศีลธรรมบ้าง คือให้น้ำหนักเท่ากันทั้งสองด้าน
นับว่าเป็นการดูเบาคุณค่าของศีลธรรม เพราะดูเบาตัวเอง
ต่อมาจึงกลายเป็นว่า **ให้ลูกศิษย์ไปหาศีลธรรมเอาเอง**
ส่วนครูเมื่อถ่ายทอดวิชาการจบเรื่องก็ถือว่าหมดหน้าที่
แล้ว ทำให้ทุกวันนี้ปรัชญาการศึกษาในปัจจุบันจึงกลายเป็น
วิชาการนำหน้าศีลธรรมตามหลัง โดยให้ลูกศิษย์ไป
หากันเอาเอง ถ้าลูกศิษย์ไม่รู้จักแสวงหาก็เป็นเรื่องของ
ศิษย์เอง ครูไม่เกี่ยว นี่คือการผิดพลาดที่กำลังเกิดขึ้น
ในยุคนี้



อย่างไรก็ตามคุณครูที่ไม่ค่อยตามปรัชญาใหม่ มีความหนักแน่นของความเป็นครูประเภทแรกคือศีลธรรม นำหน้าวิชาการตามหลัง หรืออย่างน้อยที่สุดทั้งศีลธรรม ทั้งวิชาการให้ควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน ครูบาอาจารย์ ประเภทนี้ ท่านก็ยังได้เป็นที่กราบไหว้ของลูกศิษย์ ยังมี ศักดิ์ศรี เป็นต้นแบบของศิษย์ได้อย่างเต็มภาคภูมิ แต่ถ้า ครูคนใดปล่อยปละละเลยเรื่องศีลธรรมไม่ตระหนักถึง อุดมการณ์ของคุณต้นแบบ มุ่งเน้นสอนแต่วิชาการ เช่น ตนเองมีหน้าที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ ก็จะมุ่งสอนแต่วิชา คณิตศาสตร์ ไม่สนใจว่าลูกศิษย์จะมีศีลธรรมประจำใจ หรือไม่ บรรดาลูกศิษย์ของคุณคนนั้นย่อมมีโอกาสจะเอา ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ไปโกงชาวบ้าน ตรงนี้ ครูต้อง ตระหนักให้มาก





วิธีฝึกตนให้เป็นครูต้นแบบ
ตามพุทธประสงค์



๗. วิธีฝึกตนให้เป็นครูต้นแบบตามพุทธประสงค์

๗.๑ บทฝึกตัวเอง

เมื่อมองภาพชัดว่าการถ่ายถอดนิสัยที่ดีมีคุณค่ามากกว่าวิชาการ ก็มาถึงขั้นที่ว่าวิธีการที่จะฝึกตนให้เป็นครูต้นแบบชนิดที่สมบูรณ์ตามพุทธประสงค์ มีเส้นทางกรฝึกอย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในหนังสือคัมภีร์ปฏิรูปมนุษย์แล้ว ในการฝึกตนเองนั้น ครูต้นแบบต้อง



มีความเข้าใจถูกในระดับลึกที่เรียกว่าสัมมาทิฐิ ให้ครบทั้ง ๑๐ ประการให้ได้ก่อน ต้องมีความเข้าใจจนกระทั่งยอมรับว่าอย่างนี้ถูกต้อง จนเกิดเป็นมาตรฐานความดีอยู่ในจิตใจ

สัมมาทิฐิทั้ง ๑๐ ประการ แบ่งได้เป็น ๒ กลุ่มคือ

๑. หลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ๔ ประการ

๒. ความจริงประจำโลก ๖ ประการ

หลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ๔ ประการ

๑) เข้าใจถูกว่าทานที่ให้แล้วมีผลจริง ที่ไม่พูดว่าผลดีหรือผลไม่ดี เพราะถ้าให้ของดี ๆ ก็มีผลเป็นความดีจริง ถ้าให้สิ่งที่ไม่ควรให้ เช่น ให้เหล้าเป็นทาน เมื่อดื่มเข้าไปแล้วก็พูดภาษาคนไม่รู้เรื่อง เกิดการต้อยตึงกันในวงเหล้า มีผลเป็นความชั่วจริง ดังนั้น ผลดีผลชั่วขึ้นอยู่กับชนิดของทาน

ตัวอย่างเช่น สอนวิชาใจให้แก่ศิษย์ แล้วหวังให้ศิษย์เคารพตนคงเป็นไปไม่ได้ เพราะวิชาใจล้วนมีแต่ความคิดและการกระทำที่เลวร้ายทั้งสิ้น แต่หากพวกเราสอนศีลธรรม สอนให้รู้จักศาสตร์ต่าง ๆ แล้วให้นำไปใช้



ในทางที่ถูกที่ควร อย่างนี้คือเป็นทั้ง**วิทยาทาน**และเป็น**ธรรมทาน**อันวิเศษอยู่ในตัว ย่อมทำให้ศิษย์พัฒนานิสัย คิดดี พูดดี ทำดีตามมา จึงจะได้ชื่อว่าช่วยให้ศิษย์ตั้งตนเป็นคนดี ระมัดระวังคุ้มครองป้องกันตนให้ห่างไกลจากความชั่ว และคนพาลตลอดชีวิต

ไม่ว่าการแบ่งปันทรัพย์สิ่งของ การให้ความรู้ ตลอดจนการให้ธรรมะแก่กัน ล้วนจัดเป็นทานทั้งสิ้น เมื่อผู้ให้ก็เลือกให้แต่สิ่งที่ดีงาม เป็นประโยชน์ ให้ในเวลาที่เหมาะสม และให้แก่บุคคลที่เต็มใจรับ ตนเองก็ไม่เดือดร้อน สิ่งเหล่านี้ย่อมนำมาซึ่งสันติสุขแก่สังคมส่วนรวม แล้วขยายเป็นสันติภาพโลกในที่สุด

๒) เข้าใจถูกว่าการสงเคราะห์ที่ทำแล้วมีผลจริง

ทานกับสงเคราะห์มีความหมายแตกต่างกัน คือทานเป็นเรื่อง**ความมีน้ำใจ**ที่จะแบ่งปันสิ่งที่ตนมีให้แก่ผู้อื่น ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นสุขหรือทุกข์ก็ตามด้วยความปรารถนาดี ส่วนสงเคราะห์เป็นเรื่อง**การช่วยเหลือ**เพื่อนมนุษย์ในยามตกทุกข์ได้ยาก ไม่ว่าจะเป็เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง หรือบุคคลที่เราไม่เคยรู้จักกันเลย

การสงเคราะห์โดยหลักการแล้วมีสิ่ง^๑ที่ควรคิดพิจารณาอยู่ ๒ ประการ คือ



๑. เมื่อมีคนตกทุกข์ได้ยากในสังคม หรือเมื่อเราได้พบเห็นคนตกทุกข์ได้ยาก ถ้าเราไม่ช่วยเหลือ ย่อมเป็นการเพาะ**ความแค้นน้ำใจ**ทั้งของเราเอง และของผู้ตกทุกข์ได้ยาก ซึ่งจะเป็นเหตุให้ผู้ตกทุกข์ได้ยาก รู้สึกว่าผู้คนในสังคมแค้นน้ำใจ ไม่มีความเห็นใจ ในที่สุดก็จะกลายเป็น**ความรู้สึกชิงชัง**ผู้ที่มีโอกาสดีกว่าตน แม้อยู่บ้านใกล้เรือนเคียงกัน ก็จะกลายเป็นศัตรูกันโดยปริยาย

๒. สำหรับผู้ให้การสงเคราะห์ย่อมรู้สึก**ปลื้มใจ**ที่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น ฝ่ายผู้รับการสงเคราะห์นอกจากจะรู้สึกมีความสุขขึ้นแล้ว ยัง**มองเห็นคุณความดี**ของเพื่อนมนุษย์ สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความรักสมัครสมานสามัคคีกันในสังคม ย่อมคิดที่จะตอบแทนบุญคุณผู้สงเคราะห์ตนหรือคิดที่จะสงเคราะห์ผู้อื่นโดยทั่วไป ที่ตกทุกข์ได้ยาก เมื่อตนเองมีความพร้อม สิ่งเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดสันติสุขขึ้นในสังคม ซึ่งจะกลายเป็นสันติภาพโลกในที่สุด

อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ไม่เคยได้รับการปลูกฝังอบรมให้รู้จักการทำทานมาก่อน คือไม่เคยได้รับการปลูกฝังให้มี**เมตตาจิต**มาก่อน ย่อมยากที่จะมี**กรุณาจิต**ที่จะสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์ได้ยาก ยิ่งกว่านั้นบางคนยังถือ



โอกาสจนจวดยช้าเต็มผู้ตกทุกข์ได้ยาก ให้ประสบทุกข์ยิ่ง
ขึ้นด้วยพฤติกรรมชั่วร้ายต่าง ๆ

๓) **เข้าใจถูกว่าการเช่นสรวงบุษามีผลจริง** การ
เช่นสรวงบุษาคือเป็นเรื่องของการมีเจตนาค้นหาคุณความ
ดีของผู้อื่นให้พบ ซึ่งตรงข้ามกับการจ้องจับผิด ไม่ว่า
บุคคลเหล่านั้นจะเป็นใครก็ตาม เมื่อพบแล้ว นอกจาก
ตนจะยอมรับและชื่นชมในคุณความดีนั้นไว้ในจิตใจ
ตนเองแล้ว ยังแสดงความชื่นชมยินดีของตนให้ปรากฏ
แก่ตัวผู้นั้นและสาธารณชน ด้วยการยกย่องเชิดชู
ประกาศเกียรติคุณโดยการมอบรางวัล หรือกระทำการ
หนึ่งสิ่งใดอย่างเหมาะสม

การกระทำเช่นนี้ มีคุณค่าต่อสังคมหลายประการ
นับตั้งแต่การเพิ่มกำลังใจแก่ผู้ที่ได้รับการยกย่องให้มุ่งมั่น
ทำความดีต่อสังคมยิ่งขึ้น ผู้คนในสังคมย่อมยึดถือเป็น
แบบอย่างในการสรรสร้างคุณความดี แทนที่จะคิดทำแต่
เรื่องไร้สาระ ไร้ประโยชน์ สำหรับผู้แสดงการยกย่องเอง
นั้น นอกจากตนเองจะมุ่งมั่นทำความดีให้ยิ่งขึ้นแล้ว ยัง
สามารถป้องกันความคิดริษยาบุคคลที่ประสบความ
รุ่งเรืองในชีวิต ผู้พร้อมด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ สุข
ยิ่งกว่าตน มิให้เกิดขึ้นในจิตใจตนได้อีกด้วย



บุคคลที่ไม่เคยได้รับการปลูกฝังอบรมในเรื่อง
เมตตาจิต กรุณาจิตมาก่อน ย่อมไม่สามารถพัฒนา
มูทิตาจิตให้รู้จักยกย่องบูชาคนดีได้เลย นอกจากจะมีแต่
คอยจ้องจับผิดด้วยความคิดอิฉาวิษยาเท่านั้น

อนึ่ง การเช่นสรวงบุชานี้ ย่อมสามารถยกย่อง
ประกาศเกียรติคุณของบุคคลได้ ทั้งผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ และ
ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เพราะสิ่งนี้จะ เป็นปัจจัยให้ผู้คนโดย
ทั่วไป มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำความดีต่าง ๆ
ตามมา

ในทางกลับกัน หากผู้คนในสังคมต่างคอยจ้อง
จับผิดกัน ก็จะทำให้เกิดปัญหาชิงดีชิงเด่น ขัดแย้งกันไม่มีที่สิ้น
สุด ซึ่งจะกลายเป็นปัญหาการเมืองต่อไป ในที่สุด
สันติภาพจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

**๔) เข้าใจถูกว่าผลวิบากแห่งกรรมดี กรรมชั่วที่
ทำแล้วมีจริง** การที่คนเราจะมีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุขตาม
อัตภาพได้เสมอนั้น จำเป็นต้องรู้เรื่องผลหรือวิบากของ
ทั้งกรรมดี และกรรมชั่วอย่างละเอียด เพราะ**มีผลต่อ
ชีวิต**โดยตรง กล่าวคือถ้าเราทำกรรมดี ย่อมได้รับผลเป็น
ความสุขกายสุขใจเองโดยตรง แต่ถ้าเราทำกรรมชั่วก็
ย่อมได้รับผลเป็นความทุกข์ ความเดือดร้อนทั้งกายและ

ใจโดยตรงเช่นกัน ไม่มีใครมารับแทน

ตามธรรมดา นั้น คนเราโดยทั่วไป ย่อมคิด พุด ทำ ตั้งแต่ตื่นนอนในตอนเช้าจนกระทั่งหลับไปในยามค่ำคืน หากไม่ระมัดระวัง คนเราต่างก็จะทำทั้งกรรมดีและกรรมชั่วคละเคล้ากันไปทั้งวันและทุกวัน สำหรับกรรมดีจะมี อานิสงส์เป็นความสุขความสบายใจ ส่วนกรรมชั่ว จะ โดยรู้เท่าทันหรือไม่ก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนไม่เฉพาะใจเท่านั้น อาจจะทำให้กาย ทุกข์ทรมานไปด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องรู้ เรื่องกฎแห่งกรรมให้ถ่องแท้ เพื่อจะได้ระมัดระวังเลือก ทำเฉพาะกรรมดีหลีกเลี่ยงกรรมชั่วให้ได้โดยตลอด

สิ่งที่ต้องรู้ต่อไปอีกก็คือ กรรมเกิดจากเจตนาของผู้กระทำ การทำกรรมมีทางทำได้ ๓ ทางคือ ทางกาย วาจา และใจ บุคคลที่รู้และเข้าใจเรื่องการทำกรรม และ วิบากหรือผลของกรรมทั้งดีและชั่ว จะเกิดปัญญา สามารถดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางแห่งความดีเสมอ ซึ่ง จะมีผลทั้งในชาตินี้ และจะเป็นโปรแกรมติดอยู่ในใจข้าม ภพข้ามชาติเรื่อยไป กล่าวคือ เมื่อตนประสบความทุกข์ ความเดือดร้อน ก็จะไม่โทษผู้อื่น เนื่องจากเข้าใจอย่าง ถูกต้อง ว่าเป็นผลเนื่องมาจากการทำกรรมชั่วของตนเอง



จึงตั้งใจแก้ไขตนให้ทำแต่สิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเท่านั้น

ในทางกลับกัน ถ้าตนประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้า ก็ไม่หลงเข้าใจผิดคิดว่ามีผู้วิเศษบันดาลให้เป็นไปเช่นนั้น นอกจากนี้ ยังกระตุ้นให้คนเราตื่นตัว แสวงหาความรู้ว่าเครื่องมือหรือมาตรฐานในการตัดสินดีชั่วคืออะไร ในโลกเรานี้มีอุปกรณ์ เครื่องชั่ง ตวง วัด เป็นมาตรฐาน ในการบอกน้ำหนัก ปริมาณ หรือขนาดสั้นยาวของสิ่งต่าง ๆ แต่**ไม่มีอุปกรณ์สำหรับวัดความดีและความชั่ว**

โดยเหตุที่ความดีและความชั่วเกิดจากใจของเรา ดังนั้น เกณฑ์หรือเครื่องมือที่จะใช้เป็นมาตรฐานในการวัดความดีและความชั่ว ก็คือลักษณะหรือคุณภาพของใจ กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ **ความดีของคนเราสามารถวัดได้ด้วยใจที่มีลักษณะผ่องใส**เท่านั้น ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงเครื่องมือวัดความชั่ว เพราะถ้าไม่รู้จักฝึกใจให้ใส คนเราก็จะคิดชั่ว พุดชั่ว ทำชั่ว อยู่เสมอ

โดยเหตุนี้ คนเราทุกคนจำเป็นต้องรู้จักฝึกอบรมใจให้ผ่องใสอยู่เสมอด้วยการเลือกทำแต่กรรมดี ทั้งกาย วาจา และใจ



อนึ่ง บุคคลที่มีความเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมอย่างถูกต้องลึกซึ้ง ย่อมรักความยุติธรรมเป็นชีวิตจิตใจ จึงพยายามอบรมใจตน ไม่ให้เกิดความลำเอียงเพราะรัก เพราะชัง เพราะหลง เพราะกลัว เนื่องจากตระหนักอยู่เสมอว่า ความลำเอียงเป็นกรรมชั่ว มิได้มีผลร้ายต่อตนเองเฉพาะปัจจุบันชาติเท่านั้น แต่จะส่งผลข้ามภพข้ามชาติอย่างต่อเนื่อง ในทางกลับกัน กรรมดีที่ทำแล้วก็จะส่งผลข้ามภพข้ามชาติอย่างต่อเนื่องเหมือนกัน

ยิ่งกว่านั้น ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับผลวิบากของกรรม ยังทำให้เชื่อมั่นว่า **ผู้มีอิทธิพลตัวจริงในโลกนี้คือกฎแห่งกรรม มิใช่บุคคลใดๆ ในโลก**

แท้ที่จริงสัมมาทิฏฐิ ๔ ข้อแรกนี้ ก็คือการปลุกฝังให้รู้จักเรื่องกฎแห่งกรรมจากง่ายไปหายากตามลำดับนั่นเอง เพราะถ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเริ่มตรัสแสดงกฎแห่งกรรมทันที ย่อมเป็นเรื่องเข้าใจยาก ด้วยเหตุนี้ จึงตรัสแสดงสัมมาทิฏฐิ ๓ ข้อแรก ซึ่งมีสาระสำคัญสัมพันธ์ต่อเนื่องกันดังเช่นขั้นบันได ย่อมจะทำให้เข้าใจกฎแห่งกรรมได้ง่ายขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปุถุชนที่ยังไม่มีทิพพจักขุ อย่างไรก็ตาม กล่าวได้ว่าสัมมาทิฏฐิ ๑๐ คือหลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข



นอกจากนี้ สัมมาทิฏฐิ ๔ ข้อแรก ย่อมเป็นการ
ปูพื้นฐานให้บุคคลสามารถเข้าใจปัญหาที่ค้างคาใจเกี่ยว
กับสัมมาทิฏฐิที่เหลืออีก ๒ ข้อ คือเรื่องโลกนี้ โลกหน้า
พระคุณของมารดา ของบิดา และโอปปาติกะ โดยการ
คิดตามหลักเหตุผลเกี่ยวกับสัมมาทิฏฐิที่เหลือทั้ง ๒ ข้อ
ซึ่งเป็นความจริงประจำโลก ทั้งนี้เพราะตราบไต่ที่บุคคล
ยังไม่มีตาทิพย์ ย่อมไม่เห็น จึงไม่รู้ ไม่เข้าใจ แม้มีผู้ชี้แนะ
ก็อาจจะไม่ยอมเชื่อ ย่อมก่อกรรมชั่วโดยไม่รู้สึกลึกซึ้ง หรือ
แม้แต่เด็ก ๆ ไร้เดียงสา ก็อาจก่อบาปกรรมชั่ว เพราะ
ความรู้ได้ยงสาได้

ด้วยพระมหากรุณาอย่างยิ่งใหญ่ พระสัมมา
สัมพุทธเจ้าจึงตรัสแสดงสัมมาทิฏฐิอีก ๒ ข้อ ให้บุคคล
เกิดความรู้และความเข้าใจถูกต้อง เพื่อจะได้เลือกทำแต่
กรรมดี ไม่ก่อกรรมชั่ว ซึ่งจะมีผลทั้งในชาตินี้ และเป็นผัง
สำเร็จติดข้ามภพข้ามชาติต่อเนื่องไป และเพื่อให้ผู้เป็น
พ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจ เร่งปลุกฝังอบรมสัมมาทิฏฐิ
ทุก ๆ ข้อ ให้บุตรธิดาไว้ตั้งแต่ยังเป็นทารก ให้เป็นนิสัย
สามารถแลเห็นผลร้ายของกรรมชั่ว และผลเลิศของ
กรรมดีได้ด้วยปัญญาของตน แล้วตั้งใจประพฤติปฏิบัติ
ตนอยู่บนเส้นทางแห่งความดีให้เกิดเป็นนิสัย ซึ่งจะเป็น



เหตุปัจจัยให้สนใจการเจริญสมาธิภาวนา เพื่อทำใจให้ใสต่อไป

ความจริงประจำโลก ๖ ประการ

๕) **เข้าใจถูกว่าโลกนี้มีจริง** หมายถึง คนเราทุกคนล้วนมีที่มาทั้งสิ้น ย่อมปรากฏให้เห็นกันอยู่โดยทั่วไปว่า คนเราแต่ละคนล้วนมีความแตกต่างกัน แม้แต่บุคคลที่เกิดในครอบครัวเดียวกัน จากพ่อแม่คู่เดียวกัน ยังมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความสุขและความทุกข์ ความเจริญรุ่งเรือง และความเสื่อมลาม เสื่อมยศ

ตามธรรมดาความสุขหรือทุกข์ ความเจริญหรือเสื่อมของคนเราในปัจจุบันชาติ จะเกิดขึ้นเองลอยๆ โดยบังเอิญ หรือมีผู้วิเศษตนใดบันดาล หรือสาปแช่งให้เป็นไปเช่นนั้นก็ไม่หาไม่ แท้ที่จริงแล้ว ล้วนเกิดจากผลกรรมที่สร้างไว้ ตามหลักการดำเนินชีวิตในสัมมาทิฐิ ๔ ข้อแรก ที่กล่าวไว้แล้ว ซึ่งอาจเป็นผลของกรรมที่ก่อไว้เฉพาะในอดีตชาติ หรือเฉพาะในปัจจุบันชาติ หรือทั้งอดีตและปัจจุบันผสมผสานกันก็ได้



อย่างไรก็ตาม บุคคลที่มีความเข้าใจสัมมาทิฏฐิข้อแรกเป็นอย่างดีในปัจจุบันนี้ ย่อมตั้งใจประพฤติปฏิบัติชอบมาโดยตลอด แต่ถ้าย่อมประสบวิบากกรรมที่ทำให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อน ก็พึงน้อมรับโดยดุษณี ด้วยมีความเข้าใจว่า ความทุกข์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่นั้น เป็นวิบากแห่งกรรมชั่วที่ตนเคยได้ทำไว้ในอดีตตามมาส่งผล ดังมีเรื่องวิบากกรรมเก่าของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวก ปรากฏอยู่มากมายในคัมภีร์พระพุทธศาสนา การยอมรับได้เช่นนี้ ก็จะมีกำลังใจมุ่งมั่นสร้างคุณความดี หรือกรรมดีต่อไปอีก อย่างไม่ลดละ และไม่ยอมก่อกรรมชั่วอีกเลย บุคคลที่มีความเข้าใจเช่นนี้ ถือว่ามีความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับสัมมาทิฏฐิประการที่ ๕ คือ โลกนี้ มีจริง

๖) **เข้าใจถูกต้องว่าโลกหน้ามีจริง** หมายถึง คนเราทุกคนเมื่อละโลกไปแล้ว จะต้องไปเกิดใหม่อีกอย่างแน่นอน จะยังไม่สูญ เพราะกิเลสยังไม่หมด แต่จะเกิดในสุคติภูมิ คือ ในโลกมนุษย์หรือโลกสวรรค์ หรือเกิดในทุคติภูมิ ได้แก่ นรก ดิรัจฉาน เปตต หรืออสุรกาย ย่อมขึ้นอยู่กับผลของกรรมที่ตนปฏิบัติ ตามหลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุขในสัมมาทิฏฐิ ข้อแรก



ดังกล่าวแล้ว ทั้งในปัจจุบันชาตินับตั้งแต่ยังเป็นทารก จนกระทั่งถึงวันละโลก รวมกับผลกรรมที่เคยสั่งสมไว้ใน อดีตชาติ

กล่าวคือ ถ้าปัจจุบันชาติได้ปฏิบัติตามหลักการ ดำเนินชีวิตให้เป็นสุขอย่างถูกต้องสมบูรณ์พร้อมด้วย กุศลธรรม เมื่อละโลกแล้วย่อมมีโอกาสไปสู่สุคติโลก สวรรค์ ในทำนองกลับกัน ถ้าดำเนินชีวิตขาดตกบกพร่อง จากหลักการดังกล่าว แถมยังปฏิบัติผิดศีล ผิดธรรมเป็น อาจिन เมื่อละโลกนี้ไปย่อมมีโอกาสไปสู่ทุคติทันที

บุคคลที่มีความเข้าใจในหลักการดำเนินชีวิตที่จะ นำไปสู่สุคติหรือทุคติ หลังจากทีละโลกไปแล้ว ย่อมตั้งใจ สร้างแต่กุศลกรรม ไม่พลั้งพลาดไปก่ออกุศลกรรมใดๆ เลย เช่นนี้ถือได้ว่ามีความเข้าใจสัมมาทิฐิประการที่ ๖ คือ โลกหน้ามีจริง

๗) **เข้าใจถูกต้องว่ามารดา มีจริง** ได้แก่เข้าใจถูกต้อง ว่ามารดา มีพระคุณจริง พระคุณของมารดาซึ่งมีต่อ บุตร ที่ถือว่าสำคัญยิ่งก็คือ

๑. **เป็นผู้ให้ชีวิตแก่บุตร** เพราะถ้าไม่มีมารดา บุตรย่อมไม่สามารถถือกำเนิดมามีชีวิตอยู่ใน โลกนี้ได้ หรือถ้ามารดาไม่ต้องการบุตร ย่อมคิด



หาวิธีการรับการถือกำเนิดของบุตรตั้งแต่แรก ดัง
มีกรณีการทำแท้ง ซึ่งปรากฏอยู่ในสังคมทุกยุค
ทุกสมัย หรือแม้เมื่อถือกำเนิดมาดูโลกแล้ว
บุตรก็อาจจบชีวิตลงได้ ถ้ามารดาไม่ต้องการ

๒. เป็นต้นแบบกายมนุษย์ของบุตร ในยุค
ปัจจุบันย่อมมีความจริงปรากฏให้เห็นกันโดย
ทั่วไปว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีมารดาเป็นคนทั้ง
สิ้น ถ้ามารดาเป็นสัตว์โลกประเภทอื่น ที่ไม่ใช่
คน ย่อมให้กำเนิดบุตรที่เป็นคน ไม่ได้ สิ่งนี้
ย่อมเป็นที่เข้าใจกันดีโดยทั่วไป

**๓. อบรมสั่งสอนบุตรให้ประพฤติปฏิบัติชอบ
ตามหลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข
๔ ประการ** อย่างไรก็ตาม ยังปรากฏว่ามี
มารดาที่มีความคิดเห็นเป็นมิชฌาปฏิญญินอยู่
มากมาย เพราะขาดความรู้เรื่องสัมมาปฏิญญิน
๑๐ ประการ จึงไม่เคยอบรมสั่งสอนบุตรของตน
ให้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ แถมยังประพฤติผิด
ศีลผิดธรรม เป็นแบบอย่างให้บุตรเห็นเป็น
ประจำ ประกอบกับขาดความรู้เกี่ยวกับความ
จริงประจำโลก แม้บุตรจะได้รับความรู้เรื่อง



ความจริงประจำโลกมาจากกัลยาณมิตรบ้าง
ก็ยากที่จะทำให้บุตรเปลี่ยนความเห็นอันเป็น
มิจฉาทิฎฐิที่ได้รับถ่ายทอดมาจากมารดาจนเกิด
เป็นนิสัยแล้วให้เป็นสัมมาทิฎฐิได้ นี่คือโทษของ
มารดาที่มีต่อบุตร

สำหรับบุคคลที่มีความเข้าใจว่า มารดาจะมี
พระคุณต่อบุตรอย่างแท้จริง โดยไม่มีโทษต่อบุตรเลยนั้น
นอกจากจะต้องมีสัมมาทิฎฐิบริบูรณ์พร้อมทั้ง ๑๐
ประการแล้ว ยังจะต้องพยายามปลูกฝังอบรมสัมมาทิฎฐิ
ทั้ง ๑๐ ประการ ให้แก่บุตรของตนอย่างสม่ำเสมอ พร้อม
ทั้งติดตามสังเกตพฤติกรรมของบุตรให้ประพฤติดีปฏิบัติ
ชอบเป็นประจำ ตามหลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข
๔ ประการ ประกอบกับแสดงทัศนคติหรือความคิดเห็นที่
ไม่คัดค้านหรือโต้แย้งในเรื่องความจริงของโลกทั้ง
๖ ประการ

บุคคลที่มีความเข้าใจจริงและถูกต้องเรื่องมารดามี
คุณและโทษอย่างไรต่อบุตร ถ้าเป็นมารดาก็จะคิดและ
กำหนดวิธีปฏิบัติตนให้เป็นคุณต่อบุตรได้อย่างเป็น
รูปธรรม ถ้าเป็นบุตรก็จะตระหนักซาบซึ้งถึงคุณของ
มารดาในฐานะต้นแบบชีวิตของตนได้ถูกต้องชัดเจน



๘) **เข้าใจถูกว่าบิดามีจริง** บิดาย่อมมีพระคุณต่อบุตร ๓ ประการ เช่นเดียวกับมารดา แต่บิดาจะมีโทษต่อบุตร ถ้าบิดาไม่มีความรู้และไม่ปฏิบัติตามหลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ๔ ประการ ขาดความรู้เรื่องความจริงของโลกทั้ง ๖ ประการ นั่นคือบิดามีความคิดเห็นเป็นมิจฉาทิฎฐิ ดำเนินชีวิตแบบมิจฉาทิฎฐิ

บุคคลที่เข้าใจถูกว่าบิดาที่มีพระคุณต่อบุตรต้องมีความสัมพันธ์อย่างไร และบิดาที่ให้โทษแก่บุตรมีลักษณะอย่างไร แล้วพยายามอบรมตนให้เป็นบิดาที่มีแต่คุณสมบัติอันเป็นพระคุณต่อบุตร ปราศจากพฤติกรรมและทัศนคติของบิดาที่เป็นโทษต่อบุตร ขณะเดียวกันก็พยายามปลูกฝังอบรมบุตรให้เกิดความเข้าใจเช่นเดียวกับตน บุคคลเช่นนี้คือบุคคลที่มีความเข้าใจเรื่องบิดามีจริง ซึ่งเป็นความจริงของโลกอย่างถูกต้องแล้ว ทั้งในฐานะที่ตนเป็นบิดา และทั้งในฐานะที่ตนเป็นบุตร

๙) **เข้าใจถูกเรื่องโอบปาติกะมีจริง** โอบปาติกะหมายถึง การเกิดของสัตว์ในลักษณะที่เกิดผุดขึ้นมาและโตเต็มที่ในทันใด โดยไม่ต้องอาศัยบิดามารดา ครั้นเมื่อตายก็ไม่มีซากศพเหลือทิ้งไว้ เช่น การเกิดของเหล่าเทวดา และสัตว์นรก เป็นต้น สาระสำคัญของความจริง



ของโลกประการที่ ๕ นี้ก็คือ **มีสวรรค์และมีนรกจริง**

ดังได้กล่าวแล้วว่า คนเรา (รวมทั้งสรรพสัตว์ทั้งหลาย) เมื่อละโลกไปแล้วยังไม่สูญ ยังต้องไปเกิดใหม่ อีก สิ่งที่ยิ่งไว้ในโลกนี้คือ กาย ที่เรียกว่า ซากศพ ส่วนที่ ออกจากร่างไปเกิดใหม่คือ ใจ ซึ่งมีลักษณะเป็นพลังงาน ประเภทหนึ่งที่สามารถเห็นได้ด้วยทิพพจักขุเท่านั้น ตาเนื้อหรือมั่งสัจจขุของปุถุชนคนธรรมดาเช่นเราท่านทั้งหลายไม่สามารถเห็นได้

ภพภูมิที่คนเราตายแล้วจะไปบังเกิดใหม่ซึ่งหมายถึง **โลกหน้า** ดังได้กล่าวไว้ในสัมมาทิฏฐิประการที่ ๖ นั้น มีอยู่ ๒ ภูมิ คือ **สุคติภูมิ** ได้แก่ โลกมนุษย์ โลกสวรรค์ รวมทั้งพรหมโลก และ **ทุคติภูมิ** ได้แก่ นรก เปรต ดิรัจฉาน และอสุรกาย

ใครจะมีโอกาสไปสู่ภพภูมิไหนขึ้นอยู่กับกรรมที่ตนทำไว้ในปัจจุบันชาติเป็นสำคัญ บุคคลที่ดำรงชีวิตโดยปฏิบัติตามหลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ๔ ประการ ไม่มีบกพร่อง ย่อมมีโอกาสไปสู่สุคติภูมิ แต่จะไปสู่สุคติภูมิได้นั้นมีเหตุมีปัจจัยอีกมากมายที่ชาวพุทธทั้งหลาย ควรชวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม



สำหรับบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามหลักการดำเนินชีวิต ให้เป็นสุข ย่อมดำเนินชีวิตอย่างผิดศีลผิดธรรม ได้แก่ บุคคลผู้เป็นมิชฌาปฏิษีทั้งหลาย ย่อมมีทุกติเป็นที่หวังได้ ไม่มีพลาด ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า กรรมที่เราทำไว้ในชาตินี้ จะเป็นตัวบ่งชี้ได้ โดยไม่ต้องสงสัยค่าพยากรณ์ให้หรือน้อย โหรใหญ่ทั้งหลาย เพราะตัวเราเองก็อาจจะสามารถ พยากรณ์อนาคตของเราได้ตามกุศลกรรมหรืออกุศล กรรมที่เราสร้างไว้ในชาตินี้ สิ่งนี้ย่อมชี้ชัดให้เห็นถึงหลัก แห่งเหตุและผล อันเป็นหัวใจของเรื่องกฎแห่งกรรมและ พระธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา

บุคคลที่มีความเข้าใจความจริงของโลกประการ ที่ ๕ นี้ และมุ่งมั่นพากเพียรสั่งสมแต่บุญกุศล ตามหลัก การดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ๔ ประการ เพื่อโอกาสแห่งการ เกิดใหม่ในสุคติภูมิ ไม่พลัดไปสู่ทุคติภูมิเลย ถือได้ว่าเป็น ผู้มีความเข้าใจถูกต้องว่า โอบปาทิกะมีจริง

๑๐) **เข้าใจถูกต้องว่าพระพุทธเจ้ามีจริง** สำหรับ คำสอนเรื่องหลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ๔ ประการ และความจริงของโลก ๕ ประการที่กล่าวมาแล้วนี้ ไม่ เคยปรากฏในศาสตร์ใดๆ ทางโลกทุกระดับการศึกษา และไม่เคยปรากฏว่า ศาสดาของศาสนาใดๆ ในโลกมี

คำสอนเช่นนี้

พระธรรมคำสั่งสอนทั้ง ๙ ประการที่ผ่านมา ล้วนเป็นสังขธรรม ซึ่งเกิดจากการรู้แจ้งเห็นแจ้งด้วย **ญาณทัสสนะ** อันเกิดจากการปฏิบัติอริยมรรคมีองค์ ๘ รอบแล้วรอบเล้าอย่าง**เอาชีวิตเป็นเดิมพันของพระโพธิสัตว์** ผู้มีมโนปณิธานอันแน่วแน่ที่จะตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า เพื่อความหลุดพ้นของตนเอง และเพื่ออนุเคราะห์สัตว์โลกทั้งหลายให้พ้นทุกข์ตามพระองค์ไปด้วย

ครั้นเมื่อตรัสรู้แล้ว ด้วยพระมหากรุณาอย่างสุดที่จะประมาณ ดังมโนปณิธานที่ตั้งไว้แต่ครั้งเป็นพระโพธิสัตว์ พระพุทธองค์จึงมุ่งมั่นทุ่มเทพลังกายและใจ ตรัสสอนชาวโลกให้รู้แจ้งเห็นจริงซึ่งสังขธรรมดังเช่นพระองค์บ้าง ทำให้มีพระอรหันตสาวกมากมายบังเกิดขึ้นในโลก และเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่สังขธรรมคำสอนให้แก่ไพศาลออกไปด้วยเห็นแก่ความสงบสุขของชาวโลกทั้งปวง และเพื่อช่วยชาวโลกให้พ้นทุกข์ตามพระองค์ไปด้วย

สำหรับผู้ที่ยังไม่สามารถบรรลुความหลุดพ้นได้ อย่างน้อยก็สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ของการได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดปัญญา ตั้งเป้าหมายชีวิต ๓ ระดับ แล้ว



ตั้งหน้าตั้งตาบำเพ็ญกุศลเพื่อให้สามารถพ้นทุกข์คือสังสาร
วัฏฏ์นี้ ในอนาคตกาล บุคคลที่มีน้ำใจเมตตากรุณาอย่าง
ล้นพ้นเหนือมนุษยธรรมตา มีความบากบั่น มุ่งมั่น
อบรมตนเพื่อบรรลุสัมโพธิญาณ ตรัสรู้สัจธรรมด้วย
ตนเอง โดยไม่มีครูบาอาจารย์สั่งสอน ซึ่งเรียกว่า พระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า และช่วยสัตว์โลกให้พ้นทุกข์จากห้วง
สังสารวัฏ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ นั้น มีอยู่จริงใน
โลกนี้ แม้จะเกิดขึ้นได้ยากแสนยาก แต่ก็มีอยู่จริง จึงจัด
เป็นความจริงของโลกประการที่ ๖

บุคคลใดก็ตามที่มีความเข้าใจว่า บุคคลที่มีอัจฉริย
ภาพ และคุณวิเศษเหนือมนุษย์ทั่วไปดังกล่าวแล้วมีจริง
และตนก็น้อมรับสัจธรรมอันเป็นคำสั่งสอนของท่านมา
ปฏิบัติด้วยความเชื่อมั่นว่า จะทำให้ประสบความสุขได้
จริง ถือได้ว่าเป็นผู้มีความเข้าใจถูกต้องว่าพระพุทธรเจ้ามีจริง
อย่างถูกต้องแล้ว

สัมมาทิฏฐิเบื้องต้นทั้ง ๑๐ ประการที่กล่าวมาแล้ว
แท้จริงคือความเข้าใจถูกต้องเรื่องกฎแห่งกรรมอย่างลุ่มลึกไป
ตามลำดับนั่นเอง หากใครเข้าใจถูกต้องตามความเป็น
จริงได้มากเท่าไร ใจของผู้นั้นย่อมสว่างไสว พร้อมกับ
ขยายกว้างใหญ่ออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุดโดยอัตโนมัติ



●ในทันทีที่เข้าใจถูกเรื่อง**ทาน** เชื่อความตระหนี่ หวงแหน มักมาก เห็นแก่ได้ อยากได้แม้ในทางผิด ๆ ที่ เรียกว่า โลก ซึ่งเคยหุ้มห่อใจให้มีติดบอดตลอดมา ก็ถูก ทำลายไป ใจจึงสว่างไสวและขยายออกเกิดความอยาก แบ่งปันกันกิน-อยู่-ใช้ ตลอดจนยินดีจะให้แม้ความรู้ วิชาการที่ตนแสนจะหวงแหน โดยไม่ลังเลแม้แต่น้อย

●ในทันทีที่เข้าใจถูกเรื่อง**การสงเคราะห์** เชื่อความ แล้งน้ำใจต่อผู้ตกทุกข์ได้ยากทั้งหลาย ซึ่งเคยห่อหุ้มใจ ก็สลายหายไป ใจจึงสว่างไสวและขยายออกไปอีก แม้ ผู้เดือดร้อนที่มีโชติญาติของตนก็ปรารถนาจะให้เขาพ้น ทุกข์ เป็นสุขตามตนมาด้วย และพร้อมที่จะหยิบยื่น ความช่วยเหลือให้ด้วยความเต็มใจ

●ในทันทีที่เข้าใจถูกเรื่อง**การเชนสรอง ยกย่อง บุษาคณตี** เชื่อจับผิดคิดทำลาย ซึ่งเคยห่อหุ้มใจให้มีติด บอด ก็ถูกทำลายพินาศไป ใจก็สว่างไสวและขยายใหญ่ กว้างขวางยิ่งขึ้น เกิดความชุ่มชื้นภายใน คล้ายดวงจันทร์ วันเพ็ญที่แหวกพันทมู่มะมอออกมาฉะนั้น พร้อมกันนั้น ความปลื้มปิติในการจับจองมอองดูแต่ความถูกต้องดีงาม ของผู้อื่น ของคนรอบข้างก็เกิดขึ้นแทน สามารถเปิดใจ ให้การสนับสนุนยกย่องผู้ประกอบคุณงามความดี



ทั้งหลายด้วยความจริงใจและเบิกบานใจ

●ในทันทีที่เข้าใจกฎเรื่องกฎแห่งกรรม จึงเกิดความมั่นใจว่า หากใครทำดีต้องได้รับผลดี เป็นความสุข ความเจริญของตนเองจริง ใครทำชั่วต้องได้รับผลชั่ว เป็นความทุกข์ความเดือดร้อนของตนเองจริง ไม่มีผิดเพี้ยน เพียงเท่านั้น เชื่อลึกลงสยต่าง ๆ นานา ที่เคยห่อหุ้มใจ ทำให้ไว้วางใจและทอดถอนใจในการทำดีมาตลอดชีวิต ก็ถูกทำลายไปอย่างรวดเร็ว ใจก็สว่างไสวและขยายออกไปอีก เบ่งบานทรงพลังเปี่ยมล้นอย่างไม่น่าเชื่อ ฉันทะที่จะทำความดี ก็มีขึ้นมาโดยพลัน เหมือนพญาช้างสารได้ยินเสียงกลองศึก ก็พร้อมจะกระโจนขึ้นจากหล่มฉะนั้น

●ในทันทีที่เข้าใจกฎว่าโลกนี้มีที่มา คือความเจริญและความเสื่อมที่ตนเองกำลังได้รับอยู่ขณะนี้ ล้วนมีที่มา ไม่ได้เกิดขึ้นเองลอย ๆ หรือใครดลบันดาลให้เป็นไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการได้ลาภ แล้วกลับเสื่อมลาภ หรือเสื่อมลาภแล้วกลับได้ลาภใหม่ ได้ยศแล้วกลับเสื่อมยศ หรือเสื่อมยศแล้วกลับได้ยศใหม่ ได้สรรเสริญ มีชื่อเสียงแล้วกลับถูกนินทา หรือถูกนินทาแล้วกลับได้รับคำยกย่องสรรเสริญใหม่ ได้สุขแล้วกลับต้องประสบทุกข์ภายหลัง

หรือประสบทุกข์แล้วกลับได้สุขภายหลังใหม่ สภาพขึ้น ๆ ลง ๆ อย่างนี้ตลอดมา ที่เรียกว่า โลกธรรมนั้น แท้ที่จริงล้วนเป็นผลมาจากกรรมดีและกรรมชั่วที่ตนเองได้ทำไว้ในอดีตทั้งสิ้น มีทั้งที่เป็นกรรมส่วนอดีตในชาติที่แล้ว ๆ บ้าง และกรรมส่วนอดีตในชาตินี้ที่ทำเอาไว้ตั้งแต่เล็กจนโตรวมเข้าด้วยกันบ้าง เพียงเท่านั้น เชื้อประมาท เล่นเล่นชอบทำอะไรตามอำเภอใจ ซึ่งเคยห่อหุ้มใจให้มีบอดตลอดมาก็ถูกทำลายลงไปอย่างมาก ใจจึงสว่างไสวและขยายพองโตขึ้นมาทันที พร้อมทั้งจะประกอบคุณงามความดีทุกรูปแบบให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ส่วนความร้ายกาจทั้งหลายที่เคยประพาศติมา ก็สามารถตัดใจไม่ย้อนกลับไปคิด พุด ทำให้ต้องเจ็บซ้ำตามรอยเดิมอีก

● ในทันทีที่เข้าใจถูกว่า **โลกหน้าคือตัวของเรา**นี้ **ยังต้องมีที่ไป** คือตายแล้วไม่สูญ ยังต้องไปเกิดใหม่อีก ส่วนจะไปเกิดดีร้ายประการใด ก็ขึ้นอยู่กับกรรมใหม่ที่เรากำลังทำอยู่ในขณะนี้ เป็นตัวบงการหรือลิขิตให้เป็นไป ซึ่งเท่ากับบอกให้รู้ว่า เราสามารถเลือกเกิดได้ในชาติหน้า เพียงเท่านั้น เชื้อประมาทประเภททำอะไรไม่มีแผน ชอบเสี่ยงไปตายเอาดาบหน้า ซึ่งเคยห่อหุ้มใจให้มีบอดตลอดมา ก็ถูกทำลายลง ใจก็สว่างไสวและขยาย



ออกทันที เกิดวิริยะอุตสาหะที่จะวางแผนให้รัดกุม รอบคอบก่อนลงมือทำงานทุกครั้ง ขณะเดียวกันก็ตั้งใจ ประกอบคุณงามความดีตลอดไป

●ในทันทีที่เข้าใจถูกต้องกว่าข้อประพฤติปฏิบัติของทั้ง **มารดาและบิดา** ล้วนมีทั้ง**คุณ**และ**โทษ**ต่อบุตรของตนเอง และรู้ชัดว่า

๑.กรรมที่ตนเองทำไว้จะเป็นตัวนำไปถือกำเนิด ในพ่อแม่ที่มีกรรมประเภทเดียวกันกับตน

๒.กรรมที่ตนเองทำไว้ ก็จะเป็นตัวดึงดูดบุตรชนิดที่มีกรรมใกล้เคียงกันมาเกิดกับตน

๓.พ่อแม่จะมีคุณต่อบุตรมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับ การทุ่มเทปลูกฝังอบรมสัมมาทิฐิให้แก่บุตรเป็น สำคัญ

ความเข้าใจถูกเพียงเท่านี้ ย่อมสามารถทำให้ความใคร่ใฝ่ต่ำในเรื่องเพศซึ่งเคยห่อหุ้มใจ บีบคั้นให้ขาดความยับยั้งชั่งใจในเรื่องคู่ครองก็จะถูกทำลายไป เกิดสติสัมปชัญญะ ในการเลือกคู่ครองที่เหมาะสม และเตรียมความพร้อมในการเป็นพ่อแม่ที่ดีในอนาคต รวมทั้งไม่ประมาทในการประกอบคุณงามความดีทุกรูปแบบ อย่างสมบูรณ์และรอบคอบ อันจะเป็นเหตุให้ตนมีโอกาส



ไปเกิดกับพ่อแม่ที่สมบูรณ์พร้อมด้วยสัมมาทิฏฐิในภพชาติเบื้องหน้า

●ในทันทีที่เข้าใจถูกเรื่อง**โอปปาติกะ** มั่นใจว่า**นรกสวรรค์**มีจริง ความคิดเกรงกลัวว่ากรรมชั่ว และบาปกรรม จะนำพาให้ตนต้องไปทนทุกข์ทรมานอยู่ในนรกก็บังเกิดขึ้นอย่างเปี่ยมล้น จึงเตือนตนให้รู้จักระมัดระวังตนทุกลมหายใจเข้าออก ไม่ยอมทำกรรมชั่วโดยเด็ดขาด แม้จะเป็นความชั่วเพียงเล็กน้อยก็ตาม ใจก็สว่างไสวและขยายตัวทำให้ประจักษ์ชัดยิ่งขึ้นว่า ตัวเราและสัตว์โลกทั้งหลายล้วนเคยเป็นนักโทษและอยู่ในคุกคือสังสารวัฏมาตั้งแต่ก่อนเกิดแล้ว แม้แต่พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ทวดของเราล้วนเคยเกิดและตายอยู่ในคุกยักษ์นี้มานานแสนนาน จึงสมควรที่เราจะประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ประพฤติล่วงเกินใคร พร้อมทั้งแก้ไขตนเองโดยเลิกทำแต่กรรมดีตลอดชีวิต จึงจะเป็นทางรอด แม้แต่สวรรค์ก็อย่าได้อาลัยไยดี เพราะเป็นเพียงที่พักผ่อนคลายทุกข์ชั่วคราวระหว่างเดินทาง ไม่ต่างกับที่พักผ่อนโดยสารรถประจำทางสักเท่าใด แต่ก็ยังดีกว่านรกอย่างเทียบกันไม่ได้เลย

●ในทันทีที่เข้าใจว่า **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า**และ**เหล่าพระอรหันต์ทั้งหลายมีจริง** พระพุทธองค์และพระ



อรหันต์ทั้งหลายล้วนเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับเรามาก่อน
ทั้งสิ้น การที่พระพุทธองค์และพระอรหันต์ทั้งหลายหมด
กิเลสโดยเด็ดขาด ก็ล้วนเกิดจากการเคี้ยวเชืงู อบรมตน
ด้วยความพากเพียรอย่างอุกฤษฏ์ ชนิดเอาชีวิตเป็นเดิม
พันมาก่อนทั้งสิ้น หาได้เกิดจากโชคช่วยหรือผู้วิเศษท่าน
ใดดลบันดาลให้เป็นไปไม่

เมื่อเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องลึกซึ้งเช่นนี้แล้ว
ความมั่นใจในศักยภาพการทำความดีของตนเองในฐานะ
มนุษย์คนหนึ่งก็เกิดขึ้นอย่างเปี่ยมล้น พร้อมทั้งจะละ
ความชั่วทุกชนิด มุ่งมั่นเลือกทำแต่ความดีคือบุญกุศล
ทุกรูปแบบ และกล้าใจให้ปล่อยใจตลอดไป โดยวางชีวิต
ตนไว้เป็นเดิมพัน

บุคคลที่มีความเข้าใจสัมมาทิฐิเบื้องต้น ๑๐
ประการอย่างถูกต้องลึกซึ้ง ย่อมเกิดปัญญา คิดพิจารณา
ว่า ตนจะต้องรู้จักตั้งเป้าหมายชีวิตของตนตั้งแต่บัดนี้
เป็นต้นไป ครั้นแล้วเป้าหมายชีวิตก็ลอยเด่นขึ้นมาใน
มโนภาพอย่างชัดเจนทั้ง ๓ ระดับ คือ

๑.เป้าหมายระดับบนดิน ได้แก่ การตั้งฐานะ
หลักฐานในชาตินี้ให้มั่นคง ไม่ต้องไปรบกวนใครในเรื่อง
เศรษฐกิจ



๒.เป้าหมายระดับบนฟ้า ได้แก่ การสร้างบุญกุศลเตรียมไว้ให้เต็มที่ เพื่อว่าเมื่อละโลกไปแล้วจะได้ไปพักผ่อนบนสวรรค์ รอจังหวะจะกลับมาสร้างบุญบารมีในโลกมนุษย์อีก

๓.เป้าหมายระดับเหนือฟ้า ได้แก่ การมุ่งศึกษาและปฏิบัติธรรมอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เพื่อกำจัดกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เข้าพระนิพพาน ตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหล่าพระอรหันต์ทั้งหลาย ไม่ต้องย้อนกลับมาเวียนว้ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏอีกต่อไป ในระหว่างดำเนินชีวิตสร้างบารมีอยู่นี้ก็ทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรให้กับชาวโลกไปพร้อม ๆ กันด้วย

หากครูด้นแบบเข้าใจสัมมาทิฏฐิเบื้องต้นทั้ง ๑๐ ประการ ได้ลึกซึ้งจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว ความเข้าใจถูกเป็นสัมมาทิฏฐิเหล่านั้น จะก่อให้เกิดความคิดถูกต้องเป็นสัมมาสังกัปปะตามมาโดยปริยาย ซึ่งในภาววิชาการเรียกว่า ดำริชอบ โดยมีลักษณะหรือกรอบความคิดดังต่อไปนี้คือ

- คิดสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามต่าง ๆ
- ไม่คิดหมกมุ่นจมอยู่ในอบายมุข
- ไม่คิดหลงมัวเมาในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข



● ไม่คิดอาฆาตจองเวรใดๆ

ไม่ว่าครูจะคิดเรื่องอะไรก็ตาม ในแต่ละเรื่องที่คุณคิดนั้น ย่อมเต็มไปด้วยความรักบุญกลัวบาปอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถึงคราวอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ซึ่งเป็นหน้าที่ของคุณโดยตรง

ดังนั้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมสัมมาทิฏฐิ ๑๐ ให้ประชาชนได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง เหมาะสม สม่่าเสมอ ทั้งหลักการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ๔ ประการและความจริงประจำโลก ๖ ประการได้ทั่วถึง จนกระทั่งเป็นนิสัย คือความสำเร็จในการจัดการศึกษาของประเทศชาตินั้นๆ อย่างแท้จริง

หน้าที่ครูตามพุทธดำรัส

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงกำหนดหน้าที่ที่ครูจะต้องรับผิดชอบเป็นชีวิตจิตใจตลอดชีวิตความเป็นครูไว้ ๕ ประการ คือ

๑. แนะนำดี
๒. ให้เรียนดี
๓. บอกศิษย์ด้วยดีในศิลปะวิทยาทั้งหมด
๔. ยกย่องให้ปรากฏในหมู่เพื่อนฝูง



๕. ปกป้องศิษย์ในทิศทั้งปวง

๑.แนะนำดี เป็นเรื่องของการปลูกฝังศีลธรรมประจำใจเด็ก ให้เกิดนิสัยใฝ่ดี ซึ่งก็คือการปลูกฝังสัมมาทิฐิ ๑๐ ประการข้างต้นทั้งแง่ทฤษฎี และลงมือปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันเป็นหลัก เริ่มตั้งแต่ฝึกให้ทาน รักษาศีล จนกระทั่งมีความเคารพและศรัทธาในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระรัตนตรัย ตลอดจนกฎแห่งกรรมอย่างมั่นคง ให้ได้ก่อนที่เด็กจะจบหลักสูตรการศึกษาและออกจากอ้อมอกเราไป

๒.ให้เรียนดี เป็นเรื่องของ การปลูกฝังวิชาการตาม ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยใช้ทักษะนานาชาติ เพื่อให้เด็กมี**นิสัยใฝ่รู้** สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ได้เอง และเชี่ยวชาญในการค้นคว้าตามสมควร

๓.บอกศิษย์ด้วยดีในศิลปะวิทยาทั้งหมด คือ ไม่หวังวิชาแม้แต่น้อย ตั้งใจที่จะสอนสั่งจนกระทั่งเด็กที่จบไป สามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้ในที่สุด เท่ากับให้ความสำเร็จในเป้าหมายในชีวิตข้างต้น คือ เป้าหมายบนดิน ได้แก่ การตั้งเนื้อตั้งตัวเป็นหลักฐานได้

รวมความว่า ทั้งเรื่องแนะนำดี ให้เรียนดี และบอกศิษย์ด้วยดีในศิลปะวิทยาทั้งหลาย ก็คือ ปลูกฝังให้ศิษย์



มีนิสัยไม่รู้ ใฝ่ดี มีความสามารถในการที่จะนำความรู้นั้นๆ ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนได้ตามควรแก่เหตุ แต่ต้องปลูกฝังศีลธรรมให้เกิดการใฝ่ดีจนเป็นนิสัยต่อเนื่องตลอดชีวิต

ข้อควรระวังก็คือ ปัจจุบัน เราสอนให้แต่วิชาการตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ จึงพบแต่**ศิษย์ที่เก่ง แต่ไม่ค่อยจะดี** ทั้งไม่เคารพพ่อแม่ ไม่เคยไหว้ครู ทั้งๆ ที่ครูต้องเสียงเหงาบเสียงแห้ง ถ่ายทอดความรู้ให้พวกเขาด้วยความหวังดี แต่ก็นึกถึงพระคุณของครูไม่ออก ซ้ำร้ายกว่านั้น เมื่อไปเรียนชั้นสูงขึ้น กลับมา**ดูถูกครู**เสียอีก ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น เพราะเราไม่ได้ทั้งแนะนำทั้งนำ ไม่ได้ทั้งสั่งทั้งสอน เราพลาดกันตรงนี้ เราโยนวิชาศีลธรรมไปให้กับครูสอนศีลธรรม ส่วนครูสอนคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ฯลฯ ก็ไม่ยอมอบรมศีลธรรมให้เลย ผลสุดท้ายศิษย์ได้แต่วิชาการ แต่ศีลธรรมประจำใจและนิสัยดีๆ ไม่มีประจำตัว

๔. ยกย่องให้ปรากฏในเพื่อนฝูง ตัวครูเองพึงเอาใจใส่ยกย่องให้โลกรับรู้ว่าลูกศิษย์แต่ละคนเป็นคนดี เพราะตนตั้งใจฝึกฝนเขามากับมือ เขาดีพร้อมทั้งความรู้ความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและ



สังคม

๕. ปกป้องศิษย์ เกี่ยวกับเรื่องปกป้องศิษย์นี้สำคัญมากทีเดียว ก่อนอื่นเราต้องทำความเข้าใจว่าวิชาการทุกชนิดต่างมีข้อบกพร่อง เขาเรียกว่ามี**เวรประจำวิชา** เช่น การเรียนเป็น**ทหาร**เพื่อทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติบ้านเมือง ก็มีเวรประจำวิชา เพราะถ้าถึงจุดหนึ่งอาจจะต้องมีการฆ่ากัน เพราะฉะนั้น ต้องหาทาง**หลีกเลี่ยงไม่ฆ่า** ถ้าฆ่าต้องฆ่าให้น้อยที่สุด หรือถ้าเว้นจากการฆ่าจะต้องมีชั้นเชิงอย่างไร จะต้องคิดหาวิธีให้รอบคอบ

การไปเป็น**ตำรวจ** ตำรวจก็มีเวรประจำวิชา เพราะต้องไล่จับคนพาล ไล่จับผู้ร้าย ครั้นนานไปก็อาจจะติด**นิสัยเป็นผู้ร้าย**เสียเอง นี่ก็เป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังให้มาก

การไปเป็น**ดารานักร้อง** ก็สนุกดี รายได้ก็ดีดีมาก แต่ก็มีเวรประจำอาชีพ เพราะความสนุก ความสวย ความหล่อ ความไพเราะของเสียง เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุให้**กามราคะ**กำเริบ แล้วก็จะมึเรื่องยุ่ง ๆ ขึ้นหน้าหนังสือพิมพ์



แม้มาเป็น**ครูบาอาจารย์** ก็มีเวรประจำวิชาบ้าง เหมือนกัน เช่น ถ้าอยากจะให้ลูกศิษย์ดี แต่ว่าลูกศิษย์ดี้อเหลือเกิน สอนเท่าไรไม่ฟัง ก็เลยโกรธ ความโกรธ นอกจากทำให้เกิดบาปขึ้นในใจครูแล้ว ยังอาจจะก่อให้ เกิดปัญหาตามมาอีก ถ้าลงโทษลูกศิษย์รุนแรงเกินไป

อย่าว่าแต่ความปรารถนาดีที่ครูมีต่อลูกศิษย์ แล้ว ทำให้เกิดบาปได้ ถ้าไม่ระมัดระวัง แม้แต่พ่อแม่ที่เลี้ยง เรามา ซึ่งถือว่าเป็นพระคุณอย่างยิ่งใหญ่ แต่เมื่อเราทำ ผิดมาก ๆ แล้วท่านโกรธ จึงตีเรา ถ้ามว่า แม่ตีลูกมีบาป ไหม มี ไม่ใช่ไม่มี ทั้งนี้เพราะมันเป็นกรรม กรรมตอน โกรธจะดีได้อย่างไร แต่ว่าท่านไม่ได้คิดจONGL้างจอง ผลาญอะไรเรา จึงเป็นกรรมเพียงเล็กน้อย แต่พระคุณ ของท่านมากกว่า อย่างไรก็ตามถ้าไม่มีกรรมชั่วเลยย่อม จะดีกว่า เพราะฉะนั้น เรื่องการทำการป้องกันศิษย์ในทิศ ทั้งหลายก็เป็นเรื่องใหญ่อีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งครูทุกคนต้อง ตระหนักและหาทางป้องกันให้แก่ศิษย์ด้วยความ รอบคอบ

สรุปแล้ว การฝึกตนให้เป็นครูต้นแบบจะต้องทำ ตามลำดับ ๓ ขั้นตอน ดังนี้



๑.ปรับความเข้าใจให้เป็นสัมมาทิฐิ

๒.ปรับความคิดให้เป็นสัมมาสังกัปปะ

๓.ปรับการพูดการสอน การกระทำทั้งกาย วาจา และใจให้ตรงตามเป็นที่ประทับใจกับเพื่อนครู กับลูกศิษย์ กับผู้ปกครอง ตลอดจนสังคมทั่วไป แล้ว ทั้งครูและศิษย์ก็จะกลายเป็นบุคคลต้นแบบของสังคม ตลอดไป

มีสิ่งที่คุณควรคิดพิจารณาอยู่เรื่องหนึ่งว่า ทำไมปุ่ย่า ตาทวดของเราจึงให้ความเคารพครูมาก ทั้งนี้ก็เพราะว่า อาชีพครูไม่มีทั้งนอกเวลาและในเวลา คือการเป็นครูคน ต้องเป็นตลอด ๒๔ ชั่วโมง มิฉะนั้นจะเป็นต้นแบบ ศีลธรรมไม่ได้ ผู้ที่มีอาชีพเป็นตำรวจ เขาก็เป็นตำรวจ เฉพาะเวลาที่เขาทำงาน ผู้ที่เป็นทหารเขาก็เป็นเฉพาะ เวลาปฏิบัติหน้าที่ ผู้ที่มีอาชีพเป็นผู้พิพากษาก็เป็น เฉพาะในเวลาราชการที่กำหนด เขาไม่ต้องมาห่วงในเรื่องของศีลธรรม แต่ครูต้องห่วงเรื่องศีลธรรม จึงต้อง กลายเป็นครูตลอด ๒๔ ชั่วโมง เหมือนการเป็นพระต้อง เป็นตลอด ๒๔ ชั่วโมงนั่นแหละ นี่คือการยากของครู

แต่ไหนแต่ไรมา ผู้คนทั้งหลายจึงได้กราบทำครู เช่นเดียวกับกราบทำพระกันมาตลอด อย่างมองว่าการ



เป็นครูเป็นอาชีพ ทศนคติตรงนี้ต้องชัดเจน อาชีพ
ค้าขายก็มีขอบเขตสุดที่อาชีพ อาชีพทำไร่นาก็สุดที่
อาชีพ **แต่ความเป็นครูไม่ใช่มีขอบเขตสุดที่อาชีพ**
เพราะต้องเป็นต้นแบบของศีลธรรมอีกด้วย ศีลธรรม
เป็นเรื่องของการคิด การพูด การทำ ที่ถูกต้องดีงาม และ
คนเราก็ต้องคิด พูด ทำ อยู่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เมื่อ
เป็นต้นแบบของศีลธรรม ความเป็นครูจึงยาก พระก็เช่น
กัน พระก็คือครูสอนศีลธรรม แต่สอนแบบอสาสมัคร
ไม่มีเงินเดือนยังชีพ อยู่ด้วยข้าวปลาอาหารที่ได้มาจาก
ลูกศิษย์ที่มีศรัทธาให้ข้าวปลาอาหารมาฉัน แม้ไม่ให้เป็น
ว่าอะไร บรรดาข้าวปลาอาหาร สบง จีวร ฎีกาที่พักอาศัย
ยารักษาโรค ล้วนเป็นสิ่งที่ญาติโยมให้มา เมื่อเขาให้มา
ด้วยความเต็มใจ เราก็เป็นครูสอนศีลธรรมด้วยความ
เต็มใจ นี่คือนิเวศน์แห่งการดำรงอยู่ของชีวิตพระ

ชีวิตพระคือชีวิตของครูสอนศีลธรรมใน
พระพุทธศาสนา และเป็นครูแบบอสาสมัครให้กับ
โลกนี้ ส่วนผู้มีอาชีพครู มีเงินเดือนเป็นค่าตอบแทนค่า
เหนื่อยในการสอนวิชาการ ส่วนค่าตอบแทนในการปลูก
ฝังศีลธรรมของครูพระ อยู่ที่การได้รับการกราบไหว้



สำหรับอาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพค้าขาย บรรดาพ่อค้าแม่ค้าเมื่อรับเงินจากลูกค้าไปแล้วก็จบกัน เพราะเขาไม่เคยมาให้ศีลให้ธรรมอะไรกับเรา แต่สำหรับครูเมื่อให้วิชาความรู้กับศิษย์ไปแล้วยังไม่จบ ต้องมาตามดูศีลดูธรรมต่ออีก การที่จะตอบแทนครู ให้สมกับความเมตตากรุณาของท่าน ก็คือต้องไปกราบเท้าครู ถ้าไปลบหลู่ครู ก็เตรียมตัวตกนรก เพราะสิ่งที่ท่านทำให้เรามั่นเกินกว่าค่าแรงที่ท่านสอน ในหลักสูตรของกระทรวงได้กำหนดค่าสอนวิชาการเป็นชั่วโมง ซึ่งมีทั้งในเวลาเรียนตามปกติและนอกเวลาเรียน ส่วนการเป็นต้นแบบทางศีลธรรมให้ลูกศิษย์นั้น ครูต้องปฏิบัติตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยไม่คิดมูลค่า เมื่อรู้ซึ่งถึงพระคุณของครูเช่นนี้แล้ว ศิษย์ทั้งหลายก็พึงรีบมากราบเท้าครู จึงจะเป็นต้นแบบให้ผู้คนในสังคมต่อไปได้

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ครูต้นแบบมีหน้าที่ ๒ ประการ คือ

- ๑.ฝึกตนเองให้มีนิสัยคิดดี พูดดี และทำดีเป็นปกติ
- ๒.ฝึกตนเองให้มีศิลปะการถ่ายทอดนิสัยดี ๆ ให้แก่ศิษย์ด้วย



สำหรับหน้าที่ประการที่ ๑ นั้น ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ต่อไปนี้จะกล่าวถึงการฝึกตัวของครู เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ประการที่ ๒ ได้อย่างสมบูรณ์

๗.๒ บทฝึกลูกศิษย์

ขอย้อนกลับไปในสมัยพุทธกาล ตั้งแต่ครั้งพระพุทธองค์เสด็จออกบวรพชา เมื่อพระชนมายุ ๒๙ พรรษา บำเพ็ญเพียรอยู่ ๖ ปี จึงตรัสรู้ธรรมเมื่อพระชนมายุ ๓๕ พรรษา หลังจากตรัสรู้แล้ว ได้ทรงเทศนาสั่งสอนอยู่อีก ๔๕ พรรษา จึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน

ตลอดเวลา พระพุทธองค์มิได้ทรงกระทำภารกิจใด ๆ ที่นอกเหนือไปจากการทรงงาน ๒ อย่างนี้เท่านั้น คือ

๑. ตรัสเทศนาสั่งสอนพระสาวกและชาวโลก

๒. ทรงเป็นต้นแบบของศีลธรรมให้ชาวโลกดู

เพราะฉะนั้น งานหลักของพระภิกษุสงฆ์ก็มีเพียง ๒ เรื่องเท่านั้น โดยทำนองเดียวกันครูบาอาจารย์ในยุคนี้ก็มีงานที่ต้องทำ ๒ เรื่อง คือ



๑.สั่งสอนวิชาการต่างๆ

๒.เป็นต้นแบบของศีลธรรมให้ลูกศิษย์นำไปปฏิบัติ
ตาม

อย่างไรก็ตามในเรื่องการสั่งสอน ยังต้องแบ่งออกเป็น ๒ สาย สายหนึ่งคือสายวิชาการ อีกสายหนึ่งคือสายศีลธรรม ในเรื่องวิชาการ ก็ต้องทั้งสั่งทั้งสอน ในเรื่องศีลธรรมก็ต้องทั้งสั่งทั้งสอน แต่ว่าผลลัพธ์ที่ได้ย่อมไม่เหมือนกัน ในเรื่องวิชาการเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเป็นหลัก ส่วนทักษะในการทำงานตามสายวิชาการนั้นๆ ก็จำเป็นต้องมีภาคปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ทำมาหากินได้

สำหรับในเรื่องศีลธรรม เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปลูกฝังนิสัย เพราะฉะนั้นการวัดและประเมินผลทางศีลธรรมนั้น จะวัดและประเมินผลด้วยการสอบข้อเขียนไม่ได้ แต่ต้องวัดและประเมินผลด้วยการสังเกตความประพฤติ คือต้องไปดูให้เห็นการกระทำนั้นๆ ว่ากลายเป็นนิสัยประจำตัวแล้วหรือไม่ มีนิสัยรักความดี รังเกียจความชั่วเป็นชีวิตจิตใจจริงหรือไม่ ไม่ใช่รู้ได้ด้วยการสอบข้อเขียน

พระภิกษุบางรูปที่สามารถท่องพระไตรปิฎกได้หมดคู่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าความประพฤติของท่านจะ



สมบุรณ์ โดยทำนองเดียวกันนักเรียนที่สอบได้คะแนนดี
ในวิชาศีลธรรม วิชาสังคมศึกษา แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า
นิสัยจะดีตามไปด้วย ตรงนี้เองคืองานยากสำหรับครู ไม่
เฉพาะครูทางโลกเท่านั้น สำหรับพระก็มีความยาก
เหมือนกัน อย่าคิดว่า พระสงฆ์ทั้งหลายโยนหน้าที่อบรม
ความประพฤติปฏิบัติชอบของนักเรียนนี้ให้คณะครู
อาจารย์ทั้งหมดเพียงลำพัง หลวงพ่อหลวงพี่ทั้งหลาย
ทั่วแผ่นดินต่างก็แบกหน้าที่อบรมทั้งพระทั้งฆราวาสอยู่
เสมอมา

ในเรื่องการสั่งสอนวิชาการ ย่อมประกอบด้วย
การสั่งและการสอน

วิชาการส่วนที่สั่ง คือต้องทำตามที่สั่ง ห้ามบิดพลิ้ว
เด็ดขาด ทั้งต้องจำเนื้อหาสาระที่เป็นความจริงตาม
ธรรมชาติ โดยไม่ต้องกล่าวถึงเหตุผล เช่น ทิศตะวันออก
และทิศตะวันตก ห้ามเรียกว่าทิศเหนือหรือทิศใต้ ดาว
ดวงนี้เรียกว่าดวงอาทิตย์ ดาวดวงนี้เรียกว่าดวงจันทร์
ห้ามจำสลับกัน เป็นต้น

เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นความจริงตามธรรมชาติ
หาเหตุหาผลไม่ได้ เป็นเพียงข้อตกลงกัน นี่เป็นเรื่องที่
ต้องสั่ง

ส่วนเรื่องการสอนเป็นเรื่องของการให้เหตุผล ต้องฝึกลูกศิษย์ให้สามารถอธิบายเหตุผลให้ได้ ถ้าอธิบายไม่ได้ความรู้จริงจะไม่เกิด นอกจากนี้ไม่ว่าสอนเด็กหรือสอนผู้ใหญ่ เมื่อเด็กตั้งคำถามว่าทำไม ครูต้องตอบอย่างมีเหตุผล เพราะคำตอบของคำถามว่าทำไม นั่นคือ **วัตถุประสงค์ที่แท้จริง**ของเรื่องนั้น ๆ

เมื่อเล็ก ๆ โยมแม่เคยให้อาตมาปอกหัวหอม เนื่องจากที่บ้านเป็นร้านอาหารจึงต้องปอกหัวหอมเป็นกะละมังทุกเย็น ขณะปอก น้ำตาก็หยดเผาะ ๆ เพราะแสบตา จึงถามแม่ว่าทำไมจึงเรียกสิ่งนี้ว่า **“หอม”** เพราะมันไม่หอมเลย แต่ทำให้แสบจุกแสบตา แม่จึงไปเหมื่อนกัน เพราะให้เหตุผลไม่ได้ แต่ก็พยายามบอกว่าเมื่อแม่ยังเล็ก ๆ ก็เคยถามยายแบบนี้ ยายก็ตอบแม่เหมื่อนกันว่า ตั้งแต่จำความได้ ก็ได้ยินเขาเรียกสิ่งนี้ว่า **“หอม”** อาตมาฟังแล้วก็ไม่เข้าใจ

ครั้นแล้วอาตมาก็ซักโยมแม่ต่อไปอีกว่า **“ยายไม่ได้บอกอย่างอื่นเพิ่มเติมอีกหรือ”** โยมแม่นึกอยู่ประเดี๋ยวหนึ่งก็ตอบว่า **“จำได้ว่ายายเคยพูดเอาไว้ว่า ถ้าวันไหนคิดจุกไม่ได้กลิ่นอะไรเลย ก็ให้ไปเอาหัวหอมมาทุบแล้วดมเถอะ จะได้กลิ่นหอมของมัน”** โยมแม่พูดแค่นี้



จำไม่ได้ชัดเจนว่าตอนนั้นอาตมาเรียนอยู่ ป. ๔ หรือ ม.๑ อาตมาเกิดความคิดแวบขึ้นมาจากวิชาภาษาไทยที่ครูประสิทธิ์ประสาทให้ จึงบอกแม่ว่า “ผมรู้แล้ว ชื่อเต็มของสิ่งนี้ ไม่ใช่หัวหอม ชื่อเต็มคือหัวที่ช่วยให้ได้กลิ่นหอม” แต่เรานำเอาคำหัวกับคำท้ายมาต่อกัน ตัดคำตรงกลางทิ้งไป จึงเหลือแค่ “หัวหอม” ทำนองเดียวกับคำว่า “คนใช้” มาจากคำเต็มๆ ว่า “คนที่คอยรับใช้” นั่นเอง

บางเรื่องบางอย่างที่ครูสามารถให้เหตุผลได้ ก็ต้องให้เหตุผลกัน การให้เหตุผลเป็นเรื่องของการสอน ส่วนเรื่องของการสั่ง เป็นเรื่องที่ต้องทำ เป็นเรื่องที่ต้องจำ ซึ่งบางทีอยู่เหนือเหตุผล เช่น ถามแม่ว่า “ทำไมเกิดแล้วต้องตายด้วย” การตอบคำถามนี้ให้เด็กๆ เข้าใจเป็นเรื่องยาก แต่ก็อาจจะตอบได้เพียงว่า การตายเป็นธรรมชาติอย่างนี้เอง ลูกจำไว้ก็แล้วกัน วันหนึ่งลูกก็ต้องตาย แม่ก็ต้องตาย คงตอบได้แค่นี้ เพราะเขาเป็นเด็กเกินกว่าที่จะอธิบายอย่างอื่น แต่อย่างไรก็ตาม ต้องแยกให้ตีระหว่างส่วนที่สั่งกับส่วนที่สอน นี่ในเรื่องวิชาการ

สำหรับในเรื่องของศีลธรรมก็มีทั้งสั่งและสอน สั่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปลูกฝังมารยาท เช่น สั่งให้นั่งให้



เรียบร้อย การสั่งแม่จะอธิบายด้วยเหตุผลได้ แต่เด็กอาจจะเล็กเกินกว่าจะเข้าใจคำอธิบาย ดังนั้น จึงควรใช้คำสั่งที่นุ่มนวล เช่น เรื่องการแต่งตัวก็สั่งให้แต่งตัวให้สุภาพ การกินอาหารแต่ละคำต้องเรียบร้อย ขณะที่เคี้ยวอาหารอย่าอ้าปาก ตักอาหารให้พอดีคำ ฯลฯ ขณะที่เด็กยังเล็กก็ทำได้แค่คำสั่ง แต่เมื่อโตขึ้นจึงค่อยอธิบายเหตุผลจึงกลายเป็นคำสอน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า **การสั่ง** เป็นสิ่งที่ต้องจำและ **ต้องทำให้ได้ เป็นข้อห้าม เป็นข้อปฏิบัติ** เช่น กฎหมาย เด็กไม่เข้าใจ แต่มันเป็นกฎ เป็นคำสั่ง เป็นข้อห้าม เหตุผลอาจจะให้ได้บ้างแต่คงไม่หมดต้องให้พอเหมาะตามแต่อายุ ตามความเหมาะสม แต่ว่าต้องทำและต้องจำ

ส่วน**การสอน**เป็นเรื่องของ**เหตุผล** ถ้าวันใดถูกเด็กถามในเรื่องนั้นๆ ว่า ทำไมจึงต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ ขอให้ดีใจเถอะ ว่าลูกศิษย์ของเราเริ่มคิดเป็นแล้ว ต้องรีบให้เหตุผลที่ชัดเจน ถูกต้องและครบถ้วน แต่การให้เหตุผลค่อนข้างยาก ไม่ว่าจะเรื่องอะไรก็ตาม ดังตัวอย่างการให้เหตุผลว่าทำไมจึงเชื่อว่าห้วงอวกาศก็เป็นเรื่องยากมากชนิดที่คิดขึ้นคอผู้ใหญ่ทีเดียว



นอกจากนี้อาตมายังจำได้ว่าเมื่อตอนเด็กๆ เคยถามโยมแม่ว่า “ทำไมต้องใส่กะปิในน้ำพริกด้วย” คำตอบที่ได้ก็คือ ใส่แล้วทำให้อร่อย อาตมาจึงโต้แย้งว่า “ใส่อย่างอื่นก็ช่วยให้อร่อยได้เหมือนกัน” แม่จึงต้องขยายความว่า พริก หอม กระเทียม น้ำปลา น้ำตาล มะนาว มันจะขาดจะเกินบ้างก็ยังไม่อร่อยพอกินได้ แต่น้ำพริกครกไหน ถ้าใส่กะปิ ไม่ได้ส่วน รสชาติจะไม่อร่อยเลย ต้องเอาไปเททิ้ง

อาตมายังมีข้อสงสัยต่อไปอีกว่า อาหารคนจีนซึ่งเขาไม่ใส่กะปิ รสชาติคงไม่อร่อย ก็ได้คำตอบจากแม่ว่า อาหารของคนจีนก็อร่อย เพราะมีเต้าเจี้ยว เต้าหู้ยี้

อาตมายังสงสัยต่อไปอีกว่า แล้วชาวอิสาน เขาไม่ได้ใช้กะปิ ไม่ใช่เต้าเจี้ยว เต้าหู้ยี้ แล้วอะไรทำให้อาหารของเขาอร่อย คำตอบของแม่ก็คือ คงจะเป็นเพราะปลาร้า แล้วแม่ก็อธิบายต่อไปอีกว่า สำหรับคนภาคใต้ เขาก็ใช้น้ำบูดูทำให้อาหารอร่อย

อาตมายังสงสัยต่อไปอีกว่า แล้วอาหารฝรั่งไม่มีเครื่องปรุงพวกนี้ เขาทำอาหารให้อร่อยได้อย่างไร คำตอบของแม่ก็คือ พวกชีสนั้นแหละช่วยให้อาหารของเขาอร่อย




อาตมาก็ยังสงสัยต่อไปอีกว่า ทำไมของอร่อยๆ นี้ มีแต่ของหมักของเนาทั้งนั้นเลย แม้ก็เจอทางตันเหมือนกัน ตอบไม่ได้ อาตมาจึงต้องมาค้นหาคำตอบเอาเอง

ในที่สุดก็ได้รู้ว่า กะปิก็คือกุ้งหมัก กุ้งหมักคือโปรตีนหมัก ปลาร้าคือปลาหมัก ปลาหมักคือโปรตีนหมัก เต้าหู้ยี้ เต้าเจี้ยว คือถั่วหมัก ถั่วหมักคือโปรตีนหมัก บูดูของชาวใต้ บูดูคือไตปลาหมัก ไตปลาหมักคือโปรตีนหมัก ซีซของฝรั่งคือนมหมัก นมหมักคือโปรตีนหมัก

สิ่งที่เพิ่มความอร่อย คือ โปรตีนหมักทั้งนั้นเลย ทำไมโปรตีนหมักจึงทำให้อาหารมีรสชาติอร่อย นั่นก็เพราะน้ำย่อยของเรานั้นเป็นโปรตีนสด เมื่อเอาโปรตีนหมักมาล่อโปรตีนสด กินอะไรก็อร่อย แต่กว่าอาตมาจะให้เหตุผลได้ ค้นคว้ามาตั้งแต่อายุ ๑๐ กว่าขวบ มาได้คำตอบ ชัดเจนเมื่อตอนอายุ ๕๐ ปี มันก็เป็นอย่างนี้ แต่เอาเถอะ ขอให้ลูกหรือลูกศิษย์ถามเถอะว่า “ทำไม” ครูบาอาจารย์ก็จำเป็นต้องพยายามให้คำตอบให้ได้ เพราะคำตอบของครูจะเป็นแนวทางให้ลูกศิษย์ไปคิดหาคำตอบที่ถูกต้องต่อไป

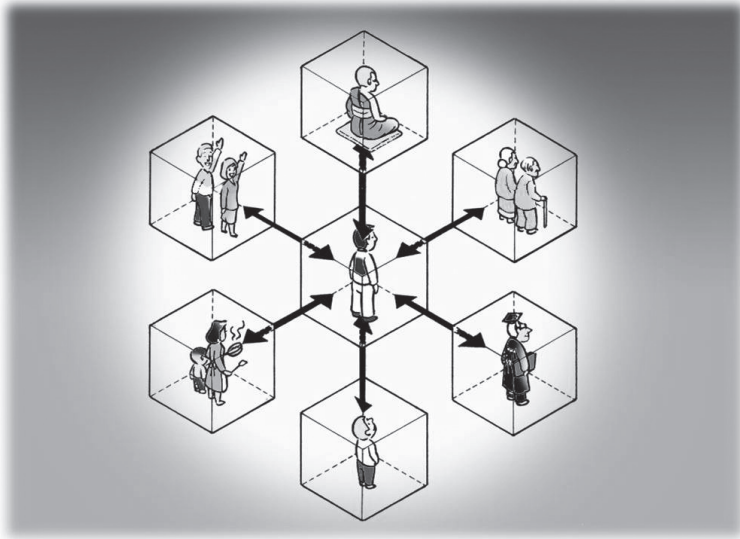


ทิศ ๖ คุณเครื่องสนับสนุน
การเป็นครูต้นแบบ



๘. ทิศ ๖ คุณเครื่องสนับสนุนการเป็นครูต้นแบบ

ภารกิจที่สำคัญยิ่งของครู ๒ ประการ ดังได้กล่าว
แล้วนั้น เรื่องการสั่งสอนถือว่าเป็นภารกิจหน้าที่โดยตรง
ส่วนการเป็นต้นแบบในด้านของความประพฤติให้เด็กดู
นั้น เป็นภารกิจโดยอ้อม และมักจะเป็นภารกิจหนักที่
ทำให้ครูรู้สึกท้อแท้เสียก่อนที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติอย่างจริงจัง
ดังนั้นจึงต้องไปหาพรรคพวกหรือแนวร่วมมาช่วยกัน



แนวร่วมสำคัญที่จะต้องไปชักชวนมาสนับสนุน ก็คือ
 ทิศ ๖ นั่นเอง มิฉะนั้น แม้ครูหมดทั้งโรงเรียนจะช่วย
 กันก็ไม่ได้ผล

ทิศ ๖ คือหน่วยของสังคมที่เล็กที่สุดและ
 สมบูรณ์ที่สุด หากบุคคลในแต่ละทิศสามารถปฏิบัติตน
 ตามหน้าที่ประจำทิศให้สมบูรณ์ได้ ย่อมสามารถจุด
 สังคมส่วนใหญ่ให้เจริญรุ่งเรืองทั้งทางโลกและทางธรรม
 ได้โดยฉับพลัน ประเด็นสำคัญอยู่ตรงนี้ ถ้าครูบุกเดี่ยวครู
 จะตายก่อนที่จะทำงานสำเร็จ พระยังต้องหาทีมช่วยกัน
 ทำงาน ครูก็เช่นเดียวกัน ต้องทำงานเป็นทีม



แต่ครูกับพระแค่ ๒ หน่วยไม่พอ พระพุทธองค์ทรง
ชี้แนะเรื่องทิส ๖ ไว้แล้ว เมื่อพิจารณาให้ลึกซึ้งย่อมนเห็น
ได้ว่า ทิส ๖ คือหน่วยของสังคมที่เล็กที่สุด สมบูรณ์ที่สุด
และสำคัญที่สุด หากบุคคลในแต่ละทิส สามารถปฏิบัติ
ตนตามหน้าที่ประจำทิสได้สมบูรณ์ ย่อมสามารถจุด
สังคมส่วนใหญ่ให้เจริญรุ่งเรืองทั้งทางโลกและทางธรรม
ได้โดยฉับพลัน

การพิจารณาทิส ๖ ของแต่ละคนนั้น มีหลัก
สำคัญคือต้องมีตัวเราเองเป็นแกนกลาง แล้วมีคนอีก
๖ กลุ่มล้อมรอบตัวเรา โดยแต่ละกลุ่มจะแบ่งตามความ
สัมพันธ์กับเรา การนำตัวเราเองไว้ตรงแกนกลางเป็นการ
ให้ความสำคัญกับตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
แต่ว่าเป็นการให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้าง
ความดี ไม่ใช่การให้ความสำคัญในการเอาเปรียบ
หรือทำความเดือดร้อนให้กับคนอื่น



ความสำคัญของทิส ๖



๙. ความสำคัญของทิส ๖

ทิส ๖ มีความสำคัญดังต่อไปนี้

๑. เป็นที่มาของการเพาะนิสัยใจคอ เพราะเราเกิดมาพร้อมกับความโง่ จึงจำเป็นต้องหานิสัยดี ๆ จากต้นแบบทั้ง ๖ ทิส กล่าวคือมีต้นแบบมีดีเรื่องใดก็ซึมซับมาเป็นของเรา เรามีอะไรดี ๆ ก็แจกจ่ายไปให้เขาบ้าง ดังนั้นทิส ๖ จึงเป็นต้น



ทางของนิสัยใจคอที่ดีของเรา เป็นทั้งหนทาง
แบ่งปันนิสัยดี ๆ ของเราให้แก่คนรอบข้างด้วย
คือมีให้และรับ สาระสำคัญอยู่ตรงนี้ ทิศ ๖ จึง
เป็นต้นแบบของนิสัยใจคอของเราและของ
คนในสังคม

๒. เป็นต้นแหล่งกำเนิดของความเก่งและความ
ดีให้แก่ตนเอง อันเป็นผลเนื่องมาจากนิสัยที่ดี
นั่นเอง

๓. เป็นแหล่งกำเนิดแห่งความสุขและความ
เจริญของทั้งตัวเราด้วย และของมนุษยชาติ
ด้วย ซึ่งสืบเนื่องมาจากความเก่งและความดี
ของคนเรานั้นเอง

เพราะเหตุที่ทิศ ๖ มีคุณสมบัติอันพิเศษ คือ
เป็นแหล่งกำเนิดทั้งนิสัยใจคอทั้งความเก่งและความ
ดี ทั้งความสุขและความเจริญนี้เอง จึงถือว่าเป็นต้น
แบบของการปฏิรูปมนุษย์ในสมัยพุทธกาล ดังนั้น
การที่จะแก้ไขโลกมนุษย์ให้ดีขึ้นทันตาทันใจก็ต้องยึด
เอาทิศ ๖ เป็นหลักจึงจะแก้ไขได้สำเร็จ มิฉะนั้น ถึงจะ
เปลี่ยนพระราชบัญญัติหรือเปลี่ยนรัฐธรรมนูญอีกกี่ฉบับ
จะเปลี่ยนนายกอีกกี่คน จะเดินขบวนอีกกี่ครั้งก็ตาย



เปล่า ไม่มีทางสำเร็จ เนื่องจากยังไม่มีแผนสำเร็จอยู่ในใจ
เลยว่า เมื่อได้กฎหมายมาแล้ว ได้รัฐธรรมนูญมาแล้ว
ผลสำเร็จที่จะได้รับคืออะไร ตราบใดที่ครูยังไม่มีแผน
สำเร็จก็ถือว่าตาบอดด้วยกันทั้งคู่ ที่แน่ๆ ก็คือลูกศิษย์จะ
ไม่ได้อะไรเลย



หน้าที่ประจำทิศ ๖



๑๐. หน้าที่ประจำทิส ๖

เมื่อเข้าใจถึงความสำคัญของทิส ๖ แล้ว เราก็ต้อง มาดูหน้าที่ประจำทิสต่างๆ ตั้งแต่ทิสแรก คือ หน้าที่ของ พ่อแม่ที่พึงมีต่อลูก เหตุที่ต้องพูดเรื่องพ่อแม่มากหน่อยก็ เพราะว่าความบกพร่องในหน้าที่ของพ่อแม่ก่อให้เกิด ความล้มเหลวของสังคมอยู่ในขณะนี้ หน้าที่ของพ่อแม่ นั้น มีอยู่ ๕ ประการ ได้แก่



- ๑) ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว
- ๒) ให้ตั้งอยู่ในความดี
- ๓) ให้ศึกษาศิลปวิทยา
- ๔) หากรกรยาหรือสามีที่สมควรให้
- ๕) มอบทรัพย์สมบัติให้ในเวลาอันสมควร

หน้าที่หลักประการแรก คือ **ห้ามลูกไม่ให้ทำความชั่ว** แต่ก่อนที่จะสามารถห้ามลูกไม่ให้ทำความชั่วนั้น **พ่อแม่ก็ต้องรู้ว่าชั่วกับดีเป็นอย่างไร** เพราะฉะนั้น ตราบใดที่ยังแยกไม่ได้ชัดเจนว่าชั่วกับดีเป็นอย่างไร อย่าได้รีบไปแต่งงาน อย่าได้เอาบุตรไปมีลูก เพราะลูกที่เกิดมาก็จะโง่งเหมือนพ่อก่อนนั่นแหละ

และเหตุที่พ่อแม่ในสังคมนี้ไม่รู้ว่าดีชั่วเป็นอย่างไร จึงไม่สามารถทำหน้าที่ข้อ ๒ คือ **สอนให้ลูกทำความดี** ยิ่งไปกว่านั้น ลึก ๆ ในใจยังมีความเห็นผิดว่า ทำชั่วได้ดีมีถมไป ก็เลยไม่มีปัญญาไปสอนลูก

เมื่อพ่อแม่ไม่ได้ทำหน้าที่ ๒ ข้อแรก จึงมุ่งไปทำหน้าที่ข้อที่ ๓ คือ ต้องการจะให้ลูกเข้าโรงเรียนดี ๆ เพื่อให้ครูสอนให้ พ่อแม่มีลูกเพียงหนึ่ง สองหรือสามคน ยังไม่สามารถสอนลูกของตนเองได้ แล้วจะหวังให้ครูซึ่งต้องให้การอบรมดูแลสั่งสอนนักเรียนเป็นจำนวน



มากมาย ทำหน้าที่แทนตัวเอง แล้วครูจะทำหน้าที่สำเร็จ
ได้อย่างไร **ความผิดพลาดของคุณพ่อคุณแม่ในโลก
ปัจจุบันนี้ อยู่ที่ไม่ได้ทำหน้าที่สองข้อแรกตามพุทธ
คำรสนั้นแหละ**

ครั้นแล้วก็มุ่งหน้าทำงานหาเงิน เพื่อใช้สำหรับทำ
หน้าที่ข้อที่ ๓ คือเตรียมส่งลูกไปให้ครูที่โรงเรียน ความ
ผิดพลาดอยู่ตรงนี้ สำหรับหน้าที่ของลูกที่มีต่อพ่อแม่
โดยทั่วไปพวกเราเข้าใจอยู่แล้ว สำหรับหน้าที่ของครูที่มี
ต่อศิษย์ก็ได้อธิบายไว้แล้ว แต่ว่าสิ่งที่ขาดหายไปก็คือ
หน้าที่ที่ศิษย์ต้องมีต่อครู ซึ่งความจริงเป็นเรื่องที่พ่อแม่
ต้องปูพื้นฐานมาให้ แต่ปัจจุบันพ่อแม่เขาก็ไม่ได้ปูพื้น
ฐานจิตใจให้เลย ครูจึงต้องทำหน้าที่หนักเพิ่มขึ้น ดังนั้น
ครูกับพระต้องหันหน้ามาช่วยกัน

สำหรับหน้าที่ของศิษย์ต่อครูและครูต่อศิษย์ รวม
ทั้งหน้าที่ของสามีภรรยาซึ่งต้องมีต่อกันจะไม่ขอกกล่าวไว้
ในที่นี้ จะขอกกล่าวถึงเฉพาะหน้าที่ของพระต่อชาวโลก
หน้าที่ของพระตามที่กำหนดไว้ในทิส ๖ นั้นมีอยู่ ๖ ข้อ
ได้แก่

- ๑) ห้ามทำความชั่ว
- ๒) ให้ตั้งอยู่ในความดี



- ๓) อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจงาม
- ๔) ให้ได้ฟังสิ่ง (ธรรมะ) ที่ยังไม่เคยฟัง
- ๕) อธิบายสิ่งที่เคยฟังแล้วให้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น
- ๖) บอกทางสวรรค์ให้

สำหรับหน้าที่ ๓ ข้อแรกของพระนั้นคล้ายกับของครูและของพ่อแม่ กล่าวคือหน้าที่ของพระข้อที่ ๑ คือห้ามชาวโลกไม่ให้ทำความชั่วเช่นเดียวกับพ่อแม่ห้ามลูกเหมือนกัน ส่วนข้อที่ ๒ ก็คือสอนให้ชาวโลกทำความดีเช่นเดียวกับพ่อแม่สอนลูกเหมือนกัน สำหรับข้อที่ ๓ คือมีเมตตาอนุเคราะห์สั่งสอนอบรม

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ครู พ่อแม่ และพระทำหน้าที่เหมือนกัน หรือทำงานอย่างเดียวกัน แต่ไม่เคยได้มานั่งล้อมวงมาวางแผนด้วยกันเลยว่า จะร่วมมือช่วยกันปลูกฝังอบรมอย่างไร เพื่อให้ลูกหลานของเราหรือเยาวชนของชาติเป็นคนดี มีคุณธรรม



เพราะไม่ได้ร่วมกันวางแผน ไม่ได้ร่วมกันทำงานนี้แหละ ความผิดพลาดจึงได้เกิดขึ้นในสังคมขณะนี้ ดังนั้นก็อย่าโทษใคร ถ้าโทษพระ ก็ต้องโทษว่าพระองค์เอง ไปไม่ค่อยถึงโรงเรียน หรือจะกล่าวหาว่ากระทรวงศึกษาธิการเอาโรงเรียนออกจากวัดไปก็คงไม่ถูก เพราะโรงเรียนบาง




แห่งก็อยู่ในวัด แต่ว่าพระไม่ค่อยได้เข้าไป

เหตุที่พระไม่ค่อยได้เข้าไป ก็เพราะครูบางโรงเรียนไม่ค่อยอยากให้เข้า หรือบางแห่งครูเขาอยากให้เข้าก็พอดีตอนนั้น พระยังไม่มีอารมณ์จะสอน จึงไม่เข้าไป ทั้งครูและพระ ต่างฝ่ายต่างยุ่งพอกัน

เรื่องนี้ก็ไม่ขอโทษใคร แต่อยากจะฝากข้อคิดว่า ตราบใดที่ทั้งพระ ทั้งครู และพ่อแม่ ยังไม่ได้จับมือกันทำหน้าที่ของตน ก็ยากที่จะฝึกฝนอบรมลูกหลานของเราให้เก่งและดีได้สำเร็จ



ความสำคัญของ ๓ ทิศหลัก
พระ ครู พ่อแม่



๑๑. ความสำคัญของ ๓ ทิศหลัก พระ ครู พ่อแม่

พระ (ทิศเบื้องบน) ครู (ทิศเบื้องขวา) พ่อแม่ (ทิศเบื้องหน้า) พระ ครู พ่อแม่ คือ ๓ ทิศหลักใน ๖ ทิศที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเรียก ทิศ แทนความหมายถึงกลุ่มบุคคลที่ทรงคุณค่าและความสำคัญต่อคนเราแต่ละคนตลอดถึงมวลมนุษยชาติ



เหตุที่กล่าวว่า พระ ครู พ่อแม่เป็นทิศหลักนั้น ถ้าพิจารณาอย่างรอบคอบย่อมจะเข้าใจได้ดี ดังเช่นในกรณีเด็กที่เพิ่งเกิดมา ถามว่าใครจะเป็นผู้ปูพื้นฐานศีลธรรมให้เด็ก คำตอบก็คือต้องเริ่มต้นจาก**พ่อแม่**หรือจากบ้าน ต่อจากพ่อแม่หรือจากบ้านแล้วจึงส่งมาให้**ครู** นั่นคือพื้นฐานศีลธรรมเบื้องต้น ซึ่งได้แก่เรื่อง**หลักการตัดสินใจ** พ่อแม่ต้องปูให้ก่อน พอส่งมาถึงครู นอกจากครูจะให้ความรู้ด้านวิชาการแล้ว ก็ย่อมขยายพื้นฐานศีลธรรมให้เด็กอีก โดยเน้นหนักในเรื่องของการอยู่ร่วมกัน เพราะว่าเด็กอยู่บ้านก็อยู่กับพี่น้องสองสามคนเท่านั้น แต่มาอยู่โรงเรียนต้องอยู่ร่วมกันเป็นร้อย บางทีก็เป็นพัน จึงจำเป็นต้องสอนศีลธรรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันด้วยความรักสมัครสมานสามัคคีให้เกิดเป็นนิสัย

ส่วนการปราบกิเลสเพื่อความพ้นทุกข์อย่างถาวร ก็เป็นหน้าที่ของพระหรือวัด ต้องแบ่งงานกันทำอย่างนี้ ถ้าเรามองภาพนี้ไม่ชัด ครูก็แยกไปทำหน้าที่ครูอยากจะทำ พระก็แยกไปทำหน้าที่พระเห็นว่าสำคัญ พ่อแม่ก็ทำในส่วนที่ตัวเอง คิดว่าอย่างนี้จึงจะดี หรือถ้าทำไม่ได้หรือไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ก็โยนไปให้ครูทั้งหมด ครูรับ



ไม่ไหวก็ปล่อยให้เป็นเรื่องตัวใครตัวมัน

ครั้นแล้วก็พากันพร่ำบ่นว่าทำไมเดี๋ยวนี้บ้านเมือง
จึงวุ่นวาย คำตอบก็คือ เพราะทุกคนต่างปล่อยวางให้
เป็นเรื่องตัวใครตัวมันนั่นเอง

ตรงกันข้ามถ้าทั้งพ่อแม่ ทั้งครู ทั้งพระ หรือถ้าพูด
ถึงสถานที่ ก็ทั้งบ้าน ทั้งวัด ทั้งโรงเรียน หรือที่เราเรียก
ย่อ ๆ ว่า “บวร” ร่วมมือกันก็จะได้เยาวชนที่มีมาตรฐาน
ทางศีลธรรม เมื่อเขาเหล่านั้นได้มาตรฐานศีลธรรมจาก
บวรนี้มาเรียบร้อยแล้ว ต่อไป เมื่อถึงคราวจะมีเพื่อน
เขาจะมีหลักในการเลือกเพื่อน คือเลือกคนที่มีมาตรฐาน
ศีลธรรมใกล้เคียงกับตัวเอง ไว้คบหาสมาคม เพราะถ้า
มาตรฐานต่างกัน ย่อมคบกันไม่ได้ ต่อไปเมื่อเขาจะมี
คู่ครอง จะมีสามี หรือจะมีภรรยา ก็ตาม ย่อมต้องเลือก
บุคคลที่มีมาตรฐานศีลธรรมใกล้เคียงกับเขา มิฉะนั้น
ก็จะอยู่ด้วยกันไม่ได้

บุคคลที่ไม่เคยได้รับคำแนะนำฝึกฝนอบรมศีลธรรม
ให้แน่นหนามั่นคงเป็นพื้นฐานอยู่ในจิตใจ ครั้นเมื่อถึง
เวลาเลือก คู่ครองก็จะขาดหลักทางศีลธรรม ก็คงต้อง
เลือกเอาหล่อ เอาสวย เอารวยไว้ก่อน โดยยังไม่รู้ว่าเป็น
คนดีหรือไม่ดี ผลสุดท้ายก็ตามมาด้วยปัญหาการหย่าร้าง



ซึ่งจะมีผลร้ายต่อบุตรที่เกิดมาต่อไปอีกด้วย

แต่ถ้ามีการปูมาตราบฐานทางด้านศีลธรรมมาดีแล้ว จากบ้าน วัด โรงเรียน หรือจาก**บวร**นี้ ครั้นถึงคราวจะทำงาน เขาก็จะสามารถเลือก**หัวหน้า**ที่ดี ที่มีมาตราบฐานศีลธรรมอยู่ในระดับที่ไปกันได้

อนึ่ง ถ้าถามว่าหัวหน้าเหล่านั้นจะได้มาตราบฐานศีลธรรมมาจากที่ไหน คำตอบก็คือได้มาจากบ้าน วัด โรงเรียน ของเขานั้นแหละ หรือถึงคราวจะหาลูกน้อง ก็ต้องเลือกลูกน้องที่มีมาตราบฐานศีลธรรมใกล้เคียงกัน ถ้าต่างกันมาก ย่อมอยู่ด้วยกันไม่ได้ สำหรับมาตราบฐานศีลธรรมของลูกน้องที่ใกล้เคียงกับเรา พวกเขาจะได้มาจากที่ไหน ก็จะต้องได้มาจากบ้าน วัด โรงเรียน เช่นกัน เหล่านี้คือการเกิดขึ้นของมาตราบฐานทางด้านศีลธรรม

ถ้าเรามองภาพความสัมพันธ์ด้านศีลธรรมระหว่างบุคคลได้ชัดเจนแล้ว โลกนี้จะให้เป็นอย่างไรในอนาคต ย่อมอยู่ในมือของบุคคล ๓ กลุ่ม คือ **ครูต้นแบบ** **พระต้นแบบ** **พ่อแม่ต้นแบบ** ไม่ใช่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะบุกเดี่ยวตามลำพัง แต่ต้องยึดคติที่ว่า **“รวมกันเราอยู่ แยกกันอยู่จะตายไม่เหลือ”** คือทำงานไม่สำเร็จเลย ไม่ว่าจะพระ ครู หรือพ่อแม่ ในที่สุด ก็จะได้เห็น**ลูกยักษ์**



ตาเหลือกเขี้ยวลากดิน ออกมาเพ่นพ่านเต็มถนนไปหมด

ดังนั้น เมื่อเห็นสภาพบ้านเมืองของเราที่มีปัญหาเกิดขึ้นมากมายในปัจจุบันนี้ อย่าไปโทษใคร ถ้าไปโทษว่าเป็นความผิดของคนนั้นคนนี้ แล้วเอานิ้วชี้ว่าเป็นความผิดของใครละก็ หนึ่งนิ้วชี้ที่เขา สามนิ้วชี้ที่ตัวเราคือ **สามนิ้วมันชี้ว่า** เป็นความผิดของ**สามเรา** ก็คือ **บ้าน วัด โรงเรียน** นั่นแหละ ยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ ขอให้มองกันชัดๆ อย่างนี้

ปัจจุบันนี้ได้มีประเทศมหาอำนาจใหม่เกิดขึ้นถึง ๓ ด้าน คือ ประเทศที่เป็น**มหาอำนาจทางเศรษฐกิจ** ประเทศที่เป็น**มหาอำนาจทางเทคโนโลยี** และประเทศที่เป็น**มหาอำนาจทางการเมือง** ทั้ง ๓ ด้านนี้ ประเทศไทยย่อมไม่สามารถเป็นมหาอำนาจในด้านใดได้เลย นอกจากจะเป็น**มหาอำนาจทางด้านศีลธรรม**

ดังนั้น ขอเชิญพวกเราชาวไทยตั้งใจช่วยกันทำประเทศไทยให้เป็น**แหล่งผลิตศีลธรรม**เอาไปแจกจ่ายคนทั้งโลกกันเถิด เราจะทำได้สำเร็จอย่างแน่นอน เพราะขณะนี้พระพุทธศาสนาได้หยั่งรากลึกมากที่สุดที่ประเทศไทย เพียงแต่คนไทยที่ยังไม่สนใจเปิด**พระไตรปิฎก**อ่าน



ขอให้พวกเรารีบไปเปิดอ่านกันให้เข้าใจ ถ้าอ่านแล้วยังไม่ค่อยเข้าใจ ก็ยังพอมีผู้ทรงภูมิรู้ภูมิธรรม ช่วยชี้แนะให้เข้าใจได้เป็นอย่างดี จนเกิดศรัทธาสามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นนิสัยได้ ถ้าเป็นเช่นนี้ ประเทศไทยก็มีโอกาสที่จะเป็นมหาอำนาจทางด้านศีลธรรมในอนาคตอันใกล้นี้ได้





อานิสงส์ของครูต้นแบบ



๑๒. อานิสงส์ของครูต้นแบบ

ถ้าเราช่วยกันทำอย่างนี้แล้ว อานิสงส์หรือผลดีก็จะเกิดขึ้นกับครูอย่างมากมาย ซึ่งอาจกล่าวโดยย่อ ได้ดังนี้

๑. มีความปลื้มปีติอยู่ทุกลมหายใจเข้าออกตลอดชีวิตของเรา เพราะเราเป็น**ต้นแบบแห่งความดี**
๒. ได้**ตำแหน่งปุชณียบุคคล** คือเป็นบุคคลที่ควรแก่การกราบไหว้บูชาของมนุษย์และเทวดา



ตลอดไป

๓. จะมี**ลูกศิษย์คอยกราบเท้า**อยู่ทุกแห่งที่เหยียบ
ย่างไป ด้วยความกตัญญูรู้คุณ

๔. ที่แน่ ๆ เมื่อละโลกแล้ว**ย่อมไปสวรรค์**

ส่วนลูกศิษย์เมื่อได้**ครูต้นแบบ**เช่นเรา ตั้งแต่หัว
เท้ากำปั้น เขาเหล่านั้นก็จะ

๑. มี**สำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อเศรษฐกิจ**
ต่อสังคม ตั้งแต่ยังเล็ก เพราะสำนึกรับผิด
ชอบเหล่านี้ ไม่ได้ตกลงมาจากท้องฟ้า
เหมือนฝน เหมือนแสงแดด แต่จะต้องได้**ครู**
ดีเป็นต้นแบบ

๒. **ความคิด คำพูด และการกระทำที่ปราศ**
จากกรรมลามก ๑๔ ประการ ก็จะปรากฏ
ขึ้นในตัวพวกเขา พุดง่าย ๆ ก็คือกรรมชั่ว
ต่าง ๆ จะไม่เกิดจาก**ลูกศิษย์**ของเราเลย มี
แต่ดีล้วน ๆ

๓. บรรดาลูกศิษย์ซึ่งเราปั้นขึ้นมา**ย่อมสามารถ**
สร้างบุญสร้างบารมีได้ตลอดชีวิต เพราะมี
ครูดีอย่างเราเป็นต้นแบบ

๔. **ลูกศิษย์จะมีเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง**ถึงถาม



ตั้งแต่เล็ก ไม่ต้องไปพึ่งพายาเสพติด ไม่ต้อง
ไปหาแหล่งสำราญยามราตรี บ่อนหรือ
อบายมุขอื่นๆ เป็นที่พึ่ง

๕. สามารถ**ปิดนรก**ได้สนิท **เปิดสวรรค์**ได้กว้าง
ถากถางทางไป**พระนิพพาน**ตามครูได้ง่าย



บทสรุป



๑๓. บทสรุป

บทบาทการปลูกฝังศีลธรรมลงในจิตใจของเยาวชน โดยผ่านการทำหน้าที่ของครูต้นแบบ เป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งยวด บ้าน วัด โรงเรียน จะกลับมาเป็นสถาบันหลักของสังคมทำหน้าที่เป็นต้นแบบในการฟื้นฟูศีลธรรมโลก ให้แก่เยาวชนได้อย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อทุกคนที่เป็นพ่อแม่ พระ ครูบาอาจารย์ ตระหนักว่า



เป็นภารกิจของตนเองที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการ
ปลูกฝังศีลธรรมลงในจิตใจของเยาวชน โดยทำหน้าที่เป็น
ครูต้นแบบ เริ่มต้นที่การรักที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเอง
ดำรงตนอยู่ในศีลธรรม และพร้อมที่จะเป็นต้นแบบให้แก่
คนรอบข้างและเยาวชน โดยมีโมโนปณิธานเดียวกันว่าสัก
วันหนึ่งศีลธรรมจะสถิตอยู่ในดวงใจของเยาวชนทั้งโลก

ภาระหน้าที่ของครูต้นแบบทั้งหมดนี้ แม้ว่าจะ
ลำบากยากเข็ญเพียงไร แต่ก็ไม่มีใครใดสามารถทำให้
สำเร็จได้ นอกจากครูต้นแบบทั้ง ๓ กลุ่มเท่านั้น นี่คือ
ความสำคัญอย่างยิ่งยวดของครู สมดังคำกล่าวของ
พระเจ้าพระคุณพระภาวนาวิริยคุณ (เผด็จ ทตตชีโว) ว่า

“ครู

รักษาคนใจให้กลับฉลาดได้

พลิกใจคนชั่วซึ่งตายทั้งเป็นแล้วให้กลับฟื้นเป็นคนดี

ลุกขึ้นสร้างบุญบารมีได้ใหม่

เพราะฉะนั้น

คนทั้งโลกจึงสรรเสริญและพร้อมใจกันกราบเท้าครู

ด้วยความเต็มใจและภุมิใจที่ได้เป็นศิษย์ท่าน”

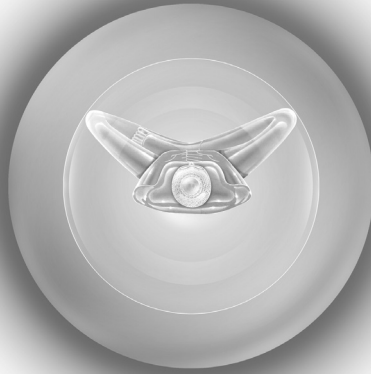


พระภิกษุภวณาริวิยคุณ (เผด็จ ทตตชีโว)



- ปัจจุบันดำรงสมณกิจ
รองเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย
- รองประธานมูลนิธิธรรมกาย
และ President of Dhammakaya International
Meditation Center (U.S.A.)
- เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๓
- สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี คณะกสิกรรมและสัตวบาล
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
และ Diploma of Dairy Technology Hawkesbury
College, Australia
- อุปสมบทเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๔
ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

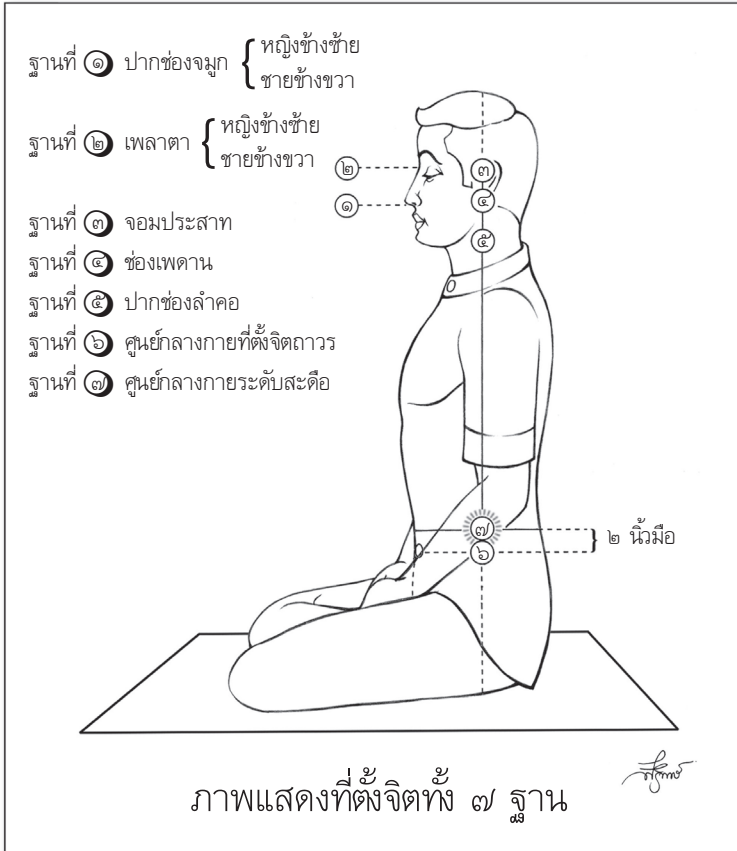


สมาธิ คือความสงบ สบาย และความรู้สึก เป็นสุขอย่างยิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วย ตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศานากำหนดเอาไว้เป็นข้อ ควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่าง เป็นสุข ไม่ ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็น เรื่องไม่เหลือวิสัย ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ดังวิธี

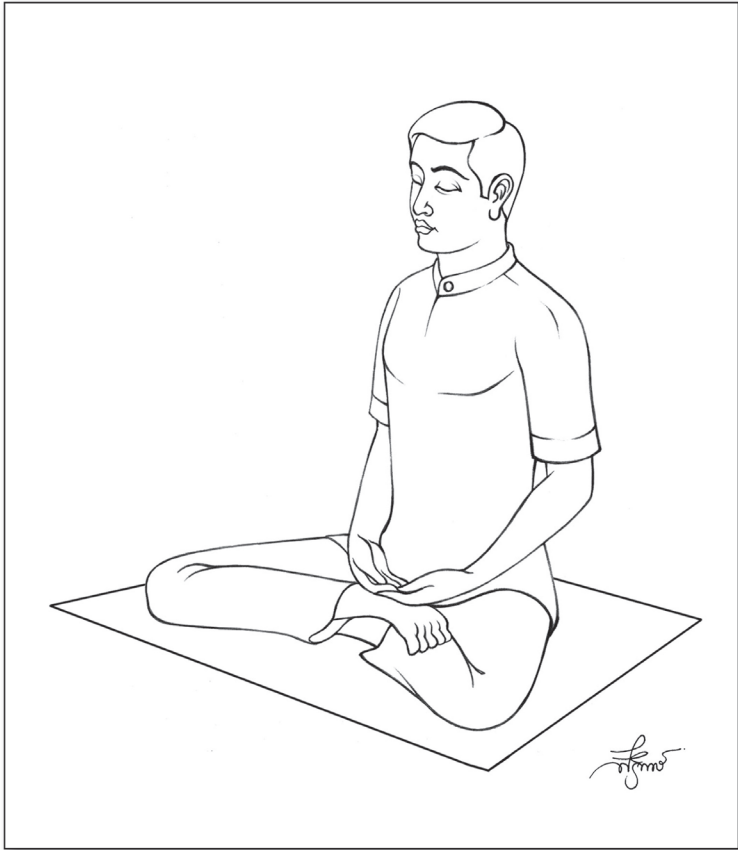


ปฏิบัติที่ **พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ ดังนี้

๑. **กราบบูชาพระรัตนตรัย** เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้า หรือศีลแปด เพื่อย้ำความมั่นคงในคุณธรรมของตัวเอง
๒. **คุกเข่าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ** ระลึกถึงความดี ที่ได้กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จนวนราวกับว่าร่างกายทั้งหมด ประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ
๓. **นั่งขัดสมาธิ** ขาขวาทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ขวาจรดหัวแม่มือซ้าย นั่งให้อยู่ในจังหวะพอดี ไม่ฝืนร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลังตาพอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือว่าขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและใจ ว่ากำลังจะเข้าไปสู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง



๔. นิกกำหนดนิมิต เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตาดำ ไสสนิท ปราศจากราคี หรือรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลมใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นึกสบายๆ นึกเหมือนดวงแก้ว



นั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗
นึกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า
“สัมมาอะระหัง” หรือค่อยๆ น้อมนิกดวงแก้ว
กลมใส ให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกาย
ตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่หนึ่ง



เป็นต้นไป น้อมด้วยการนึกอย่างสบาย ๆ
ใจเย็น ๆ ไปพร้อม ๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงใสและกลมสนิท ปรากฏแล้ว
ณ กลางกาย ให้วางอารมณ์สบาย ๆ กับนิมิตนั้น จน
เหมือนกับว่า นิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ หากดวง
นิมิตนั้นอันตรายหายไป ก็ไม่ต้องนึกเสียดาย ให้วาง
อารมณ์สบาย แล้วนึกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า
หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่นที่มีไช้ศูนย์กลางกาย ให้
ค่อย ๆ น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการ
บังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ ศูนย์กลางกาย ให้
วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วยความรู้สึก
คล้ายมีดวงดาวดวงเล็ก ๆ อีกดวงหนึ่งซ่อนอยู่ตรงกลาง
ดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็ก ๆ ตรง
กลางนั้นไปเรื่อย ๆ ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน แล้ว
จากนั้นทุกอย่างจะค่อย ๆ ปรากฏให้เห็นได้ด้วยตนเอง
เป็นภาวะของดวงกลม ที่ทั้งใสทั้งสว่างผุดขึ้นขึ้นมาจาก
กึ่งกลางดวงนิมิต ตรงที่เราเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

ดวงนี้เรียกว่า “**ดวงธรรม**” หรือ “**ดวงปฐมมรรค**”
อันเป็นประตูเบื้องต้น ที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผล
นิพพาน การระลึกนึกถึงนิมิต หรือดวงปฐมมรรค



สามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ ทุกอิริยาบถ เพราะ
ดวงธรรมนี้คือที่พึ่งอันเป็นที่สุดแล้วของมนุษย์

ข้อแนะนำ คือ ต้องทำให้สมาธิเป็นประจำ
ทำเรื่อย ๆ ทำอย่างสบาย ๆ ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค
ไหน ให้พอใจแค่นั้น อันจะเป็นเครื่องสกัดกั้นใจมิให้เกิด
ความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความ
เป็นกลาง และเมื่อการปฏิบัติบังเกิดผลแล้ว ให้หมั่นตรึก
ระลึกนึกถึงอยู่เสมอจนกระทั่ง**ดวงปฐมมรรค** กลายเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกับลมหายใจ หรือนึกเมื่อใดเป็นเห็นได้
ทุกที่ อย่างนี้แล้ว ผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บน
เส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จ และความไม่ประมาท
ได้ตลอดไป ทั้งยังทำให้สมาธิละเอียดอ่อนก้าวหน้าไป
เรื่อย ๆ ได้อีกด้วย



ข้อควรระวัง

๑. **อย่าใช้กำลัง** คือไม่ใช้กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตา เพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น
๒. **อย่าอยากเห็น** คือทำให้ใจเป็นกลาง ประคองสติมิให้พลออกจากบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้น อุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจเร่งเวลาได้
๓. **อย่ากังวลถึงการกำหนดกลมหายใจเข้าออก** เพราะการฝึกสมาธิ เจริญภาวนาวิชาธรรมกาย อาศัยการเพ่ง “**อาโลกกสิณ**” คืออกสิณ ความสว่าง เป็นบาทเบื้องต้น เมื่อเกิดนิมิตเป็นดวงสว่าง แล้วค่อยเจริญวิปัสสนาในภายหลัง



จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้า
ออก แต่ประการใด

- ๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่
ศูนย์กลางกายที่เดียว** ไม่ว่าจะอยู่ในอริยาบถ
ใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็
ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด
ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึง
บริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป
- ๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่
ศูนย์กลางกายทั้งหมด** ถ้านิมิตที่เกิดขึ้นแล้ว
หายไป ก็ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจ
ต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อม
ปรากฏขึ้นใหม่อีก

สำหรับผู้ที่นั่งถือพระพุทธรูปศาสนาเพียงอารมณ์
ประดับกาย หรือเพื่อเป็นพิธีการชนิดหนึ่ง หรือผู้ที่
ต้องการฝึกสมาธิเพียงเพื่อให้เกิดความสบายใจ จะได้
เป็นการพักผ่อนหลังจากการปฏิบัติหน้าที่ภารกิจประจำ
วัน โดยไม่ปรารถนาจะทำให้ถึงที่สุดแห่งกองทุกข์ ยังคิด
อยู่ว่าการอยู่กับบุตรภรรยา การมีหน้ามีตาทางโลก การ
ท่องเที่ยวอยู่ในวิภวภูตสังสาร เป็นสุขกว่าการเข้านิพพาน



เสมือนทหารเกณฑ์ที่ไม่คิดจะเอาดีในราชการต่อไปอีกแล้ว

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็พอเป็นปัจจัย ให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้ง จนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคองรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต และอย่ากระทำความชั่วอีก เป็นอันมั่นใจได้ว่าถึงอย่างไรชาตินี้ ก็พอมิที่พึงเกาะที่ดีพอควร คือเป็นหลักประกันได้ว่า จะไม่ต้องตกนรกแล้วทั้งชาตินี้ และชาติต่อๆ ไป



ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ

๑. ผลต่อตนเอง

๑.๑ ด้านสุขภาพจิต

- ส่งเสริมให้คุณภาพของใจดีขึ้น คือ ทำให้จิตใจผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์ สงบ เยือกเย็น ปลอดโปร่ง โล่ง เบา สบาย มีความจำ และสติปัญญาดีขึ้น
- ส่งเสริมสมรรถภาพทางใจ ทำให้คิดอะไรได้รวดเร็ว ถูกต้อง และเลือกคิดแต่ในสิ่งที่ดีเท่านั้น

๑.๒ ด้านพัฒนาบุคลิกภาพ

- จะเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า มีความองอาจสง่าผ่าเผย มีผิวพรรณผ่องใส
- มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น เยือกเย็น และเชื่อมั่นในตนเอง



- มีมนุษยสัมพันธ์ดี วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้มีเสน่ห์ เพราะไม่มักโกรธ มีความเมตตากรุณาต่อบุคคลทั่วไป

๑.๓ ด้านชีวิตประจำวัน

- ช่วยให้คลายเครียด เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพ ในการทำงาน และการศึกษาเล่าเรียน
- ช่วยเสริมให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เพราะร่างกายกับจิตใจย่อมมีอิทธิพลต่อกัน ถ้าจิตใจเข้มแข็ง ย่อมเป็นภูมิต้านทานโรคไปในตัว

๑.๔ ด้านศีลธรรมจรรยา

- ย่อมเป็นผู้มีสัมมาทิฐิ เชื้อกฎแห่งกรรม สามารถคุ้มครองตนให้พ้นจากความชั่วทั้งหลายได้ เป็นผู้มีคุณภาพประเสริฐดี เนื่องจากจิตใจดี ทำให้ความประพฤติทางกายและวาจาดีตามไปด้วย
- ย่อมเป็นผู้มีความมักน้อย สันโดษ รักสงบ และมีขันติเป็นเลิศ



- ย่อมเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ย่อมเป็นผู้มีสัมมาคารวะและมีความอ่อนน้อมถ่อมตน

๒. ผลต่อครอบครัว

๒.๑ ทำให้ครอบครัวมีความสุข เพราะสมาชิกในครอบครัวเห็นประโยชน์ของการประพฤติธรรม ทุกคนตั้งมั่นอยู่ในศีลปกครองกันด้วยธรรม เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็ก ทุกคนมีความรักใคร่สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

๒.๒ ทำให้ครอบครัวมีความเจริญก้าวหน้า เพราะสมาชิกต่างก็ทำหน้าที่ของตนโดยไม่บกพร่อง เป็นผู้มีใจคอหนักแน่น เมื่อมีปัญหาครอบครัวหรือมีอุปสรรคอันใด ย่อมร่วมมือกันแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี



๓. ผลต่อสังคมและประเทศชาติ

๓.๑ **ทำให้สังคมสงบสุข** ปราศจากปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสังคมอื่นๆ เพราะปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการฆ่า การข่มขืน ใจร้าย การทุจริตคอร์รัปชัน ล้วนเกิดขึ้นมาจากคนที่ขาดคุณธรรม เป็นผู้ที่มิมีจิตใจอ่อนแอ หวั่นไหวต่ออำนาจสิ่งชั่วร้าย หรือกิเลสได้ง่าย ผู้ที่ฝึกสมาธิย่อมมีจิตใจเข้มแข็ง มีคุณธรรมในใจสูง ถ้าแต่ละคนในสังคมต่างฝึกฝนอบรมใจของตนให้หนักแน่น มั่นคง ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ส่งผลให้สังคมสงบสุขได้

๓.๒ **ทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย** และเกิดความประหยัด ผู้ที่ฝึกใจให้ตั้งมั่นด้วยการทำสมาธิอยู่เสมอ ย่อมเป็นผู้รักความมีระเบียบวินัย รักความสะอาด มีความเคารพกฎหมาย บ้านเมือง ดังนั้น บ้านเมืองเราก็จะสะอาด น่าอยู่ ไม่มีคนมักง่ายทิ้งขยะลงบนพื้นถนน จะข้ามถนนก็เฉพาะตรงทางข้าม เป็นต้น



เป็นเหตุให้ประเทศชาติไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ เวลา และกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะไปใช้สำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความไม่มีระเบียบวินัยของประชาชน

๓.๓ ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า เมื่อสมาชิกในสังคมมีสุขภาพจิตดี รักความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ย่อมส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย และจะสร้างความสุขส่วนตน ให้ความร่วมมือกับส่วนรวมอย่างเต็มที่ และถ้ามีผู้ไม่ประสงค์ดีต่อสังคม จะมายุแหย่ให้เกิดความแตกแยก ก็จะไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะสมาชิกในสังคมเป็นผู้มีจิตใจหนักแน่น มีเหตุผล และเป็นผู้รักสงบ

๔. ผลต่อศาสนา

๔.๑ ทำให้เข้าใจพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง และรู้ซึ่งถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา รวมทั้งรู้เห็นด้วยตัวเองว่า การฝึกสมาธิไม่ใช่



เรื่องเหลวไหล หากแต่เป็นวิธีเดียวที่จะทำให้
พันทุภักข์เข้าสู่นิพพานได้

๔.๒ ทำให้เกิดศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัย
พร้อมที่จะเป็นทนายแก้ต่างให้กับพระ
ศาสนาอันจะเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่
การปฏิบัติธรรมที่ถูกต้อง ให้แพร่หลายไป
อย่างกว้างขวาง

**๔.๓ เป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญ
รุ่งเรืองตลอดไป** เพราะตราบโศกที่พุทธ
ศาสนิกชนยังสนใจปฏิบัติธรรม เจริญภาวนา
อยู่ พระพุทธศาสนาก็จะเจริญรุ่งเรืองอยู่
ตราบนั่น

๔.๔ จะเป็นกำลังส่งเสริมทะนุบำรุงศาสนา โดย
เมื่อเข้าใจซาบซึ้งถึงประโยชน์ของการปฏิบัติ
ธรรมด้วยตนเองแล้ว ย่อมจะชักชวนผู้อื่นให้
ทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาตามไปด้วย
และเมื่อใดที่ทุกคนในสังคมตั้งใจปฏิบัติธรรม
ทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา เมื่อนั้น
ย่อมเป็นที่หวังได้ว่า สันติสุขที่แท้จริงก็จะ
บังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน



บันทึกประโยชน์



บ้านทิพย์ประโยชน์